БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 282 (19.953). ● 1987 йил 9 декабрь, чоршанба ● Баҳоси 3 тийин.

М. С. Горбачев М. Тэтчер билан учрашди

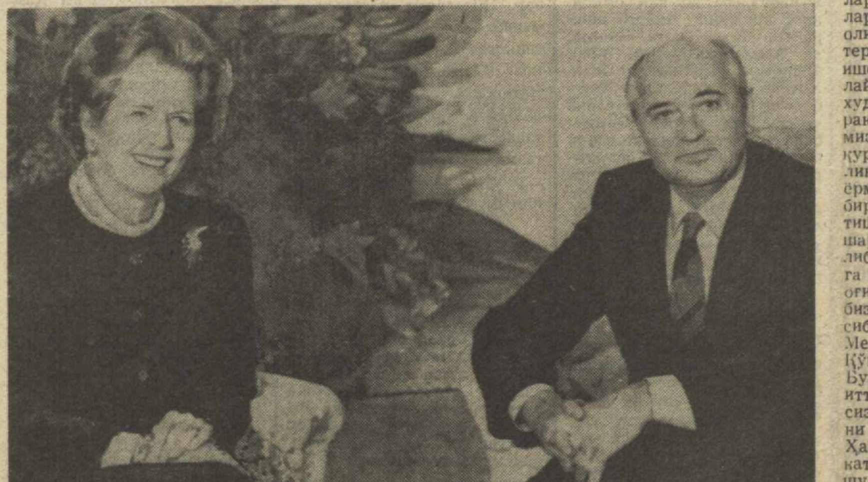

Суҳбат пайти. ТАСС телефотоси.

БРАЙЗ-НОРТОН, 7 декабрь. (ТАСС). Вашингтонга кетаётиб Буюк Британияда тўхташ чоғида М. С. Горбачев Буюк Британия Бош министри М. Тэтчер билан суҳбатлашди. Бу учрашув икки мамлакат раҳбарлари ўртасида бирмунча аввал бошланган мулоқотнинг ўзига хос давоми бўлди ва одатдагидек ошкора, дўстона, рўйиростлик билан ўтди.

М. Тэтчер Совет Иттифоқида юз бераётган жараёнларни эътибор билан кузатиб турибди ва шу сабабли суҳбат қайта қуриш қандай бораётганлиги тўғрисида фикрлашиб олишдан бошланганлиги табиийдир. Суҳбатдошлар Совет Иттифоқида амалга оширилаётган ички ўзгаришлар икки томонлама муносабатлар учун ҳам, умуман бутун халқаро вазият учун ҳам катта аҳамиятга молик эканлигига комил ишончларини тасдиқладилар. Экономика соҳасида ҳам, совет жамиятини демократиялаш соҳасида ҳам қайта қуриш бир-бирларининг муддаоларини кўпроқ ва яхшироқ билиб олишга имкон беради. Бундан эса дунё янада хотиржамроқ бўлади.

М. С. Горбачев қайта қуриш ривожининг ҳозирги босқичини, вужудга келаётган иқтисодий, сиёсий ва психологик қийинчиликларни, шу билан бирга қайта қуришни муқаррар қилаётган энг муҳим нарса — жамият ҳаётининг ҳамма соҳаларини бирмунча ижодий ўзгартиришга совет халқининг янги ва янги қатламлари актив қўшилиши кучайиб бораётганлигини қисқача таърифлаб берди.

М. Тэтчер М. С. Горбачевнинг изоҳларини қизиқиб тинглади ва ўзининг аниқ фикрини билдирди, ўз ҳукумати фаолиятига оид тажрибаларини сўзлаб берди.

Иккала мамлакат савдо-иқтисодий алоқаларининг ҳолати эътибор билан муҳокама қилинди, бутун диққат-эътибор бу соҳада мавжуд бўлган проблемалар ва қийинчиликларга қаратилди. М. С. Горбачев Англия лойиҳалари ва таклифларини рақобатга янада бардошли қилиш зарурлиги тўғрисида гапирди, чунки шу вақтга қадар айни мана шу омил Совет Иттифоқида Британиянинг катта буюртмалари ўтмай қолишига олиб келмоқда.

Иккала раҳбар товар оборотининг М. Тэтчернинг шу йил баҳорида Москвага қилган визити чоғида келишиб олинган даражага чиқиши учун ҳамма имкониятлар мавжудлигига амин эканлигини изҳор қилди. Суҳбатдошлар бу масалага алоҳида эътибор бериш тўғрисида келишиб олдилар.

М. С. Горбачев умуман сўнгги йилларда СССР билан Буюк Британия ўртасидаги муносабатлар яхшигина жўшқинликка эга бўлганлигини таъкидлади. Давлатларимиз ўртасидаги табиий келишмовчиликларга қарамай, шу йиллар давомида М. Тэтчер тутган амалий позиция ана шу жараёнда ғоят қимматли ва муҳимдир. М. Тэтчер Вашингтонда бўладиган Совет—Америка учрашувига муваффақият тилади ва Ғарбий Европадаги бошқа раҳбарлар каби у ҳам ўртача ва камроқ олислик ракеталарига оид битим имзоланишини юз фоиз қўллаб-қувватлашини айтди. Бунда битим фақат Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар сарфлаган куч-ғайратларининг натижаси бўлмай, шу билан бирга улар ўз иттифоқдошлари билан келишиб ҳаракат қилганликларининг натижаси ҳам бўлганлигини ҳар икки томон таъкидлади. Ана шу жиҳатдан М. С. Горбачев жаҳон сиёсатида Европанинг ролини алоҳида таъкидлаб ўтди. Реал қуролсизланиш, мухолифликдан чекиниш ва ҳамкорлик тенденцияларини мустаҳкамлаш муносабати билан жаҳонда янги бурилиш бўлаётган бир шароитда Европанинг роли беқиёс бўлибгина қолмай бу роль кучайиб бориши лозим. Ҳеч қандай катта проблемаларни Европасиз ҳал қилиб бўлмайди. М. С. Горбачев Европанинг хавфсизлигига таҳдид қиладиган, унинг манфаатларини камситадиган ва қитъада вазиятни беқарорликка олиб келадиган қадамлар қўйилишига Совет Иттифоқи ҳеч қачон йўл қўймайди, деб М. Тэтчерни ишонтирди.

Суҳбатдошлар қуролсизланиш жараёнининг ҳар бир босқичида қуролларнинг барча категориялари юзасидан мувозанатни сақлаб қолишни ёқлаб гапирдилар. М. С. Горбачев ана шу қурол-яроғлар даражасини камайтириш зарурлигини уқтирди ва Буюк Британия Бош министрини ўртача ва камроқ олислик ракеталари юзасидан музокаралар давомида тўпланган тажрибани ҳисобга олиб, оддий қурол-яроғларга оид музокараларнинг йўналишлари ва мазмунини тезроқ аниқлаб олиш учун куч-ғайратларни активлаштиришга чақирди. Оддий қурол-яроғларга оид музокараларни пропаганда соҳасидан сиёсат соҳасига ўтказиш вақти келди, деди М. С. Горбачев. Келинглар, сиёсат билан шуғулланайлик — худди шундай кайфият билан мен Вашингтонга музокара ўтказишга бормоқдаман.

Стратегик ҳужум қуролларини 50 процент қисқартиришга оид битим истиқболларига эътибор қаратилди. М. Тэтчер текшириш ва контрол проблемалари хусусида АҚШ иттифоқчилари ҳам, ўзи ҳам ғоят ташвишланаётганлигини таъкидлаб ўтди. М. С. Горбачев бу проблема Совет Иттифоқини ҳам ташвишлантираётганлигини тасдиқлади. Бу соҳада ҳам у ўз хавфсизлигига риоя этилишини қаттиқ кузатиб боради.

Иккала томон ракетадан мудофаа воситаларини чеклашга доир шартномани мустаҳкамлашни, келишиб олинган муддатлар давомида томонларнинг бу шартномадан чиқиш ҳуқуқидан фойдаланмаслигини ёқлаб гапирди. Стратегик қуролларни қисқартиришнинг муҳим шарти мана шундадир, — деди М. С. Горбачев.

Икки раҳбар ўртасида ядровий тийиб туриш концепцияси тўғрисида, М. С. Горбачев таърифлаганидек, «эски баҳс» давом эттирилди. «Порох тўлдирилган бочка устида ўтиргандан кўра қулай ва юмшоқ креслода ўтириш яхшироқ десам, фикримга қўшилсангиз керак,—деди у. Хавфсизликни таъминлаш воситаси сифатида ядро қуроли пеш қилинаётган экан, буни фалсафий жиҳатдан ҳам, амалий жиҳатдан ҳам қабул қилиб бўлмайди. Реалликлар бор, албатта ва биз уларни ҳисобга оламиз. Аммо ядро қуролини қисқартириш жараёни бошланай деб турган пайтда, Бош министр хоним, Сизни ана шу концепциянгизни яна бир ўйлаб кўришни таклиф этаман».

М. С. Горбачев химия қуролини тақиқлаш ва унинг запасларини йўқ қилиб ташлаш масалаларини кўриб чиқиш чоғида Буюк Британия бу соҳада актив позицияда турганлигини, ташаббус билан чиққанлигини ва бу ташаббусни биз қўллаб-қувватлаганимизни таъкидлади. Аммо, бизнинг назаримизда, сўнгги вақтда Британия томонининг ана шу масалалардаги активлиги маълум даражада сусайиб қолди. М. Тэтчернинг бу ўринда контрол проблемаси ҳал қилувчи роль ўйнайди ва бу ҳолат катта қийинчилик туғдиради, деган эътирози муносабати билан Совет Иттифоқи ҳам контрол масалаларига катта аҳамият бераётганлиги, музокарадош шериклари билан биргаликда бу масалаларни муҳокама қилиш ва ҳал этишга тайёр эканлиги айтилди.

М. Тэтчер ўртача ва камроқ олислик ракеталарига оид шартноманинг яқинда имзоланиши муносабати билан АҚШ конгресси «Совет Иттифоқида инсон ҳуқуқлари» масаласи билан боғлаб уни ратификация қилишни таъминлашнинг муҳимлиги ҳақида мулоҳаза юритди. Бироз баҳслашув бошланди, бу баҳслашув чоғида М. С. Горбачев Бош министрга 1984 йилнинг декабрида Чекресда ҳар бир томон ўзининг ички ишларини ўз қонунларига мувофиқ ўзи ҳал этиши ва бошқа томоннинг ички ишларига аралашмаслиги ҳақида у билан эришилган аҳдлашувни эслатиб ўтди.

Суҳбат охирида ҳар икки раҳбар вақт қисқа бўлишига қарамай, бўлиб ўтган сермазмун фикрлашувдан мамнуният изҳор қилдилар, келгусида мулоқотни давом эттириш тўғрисида келишиб олдилар.

* * *

Музокаралар тугагандан кейин М. С. Горбачев билан М. Тэтчер матбуот учун баёнот бердилар.

М. С. Горбачев бундай деди: «Тэтчер хоним, аввало Вашингтонга кетаётганимизда учрашиш ҳақидаги ташаббусингиз учун Сизга миннатдорчилик билдираман. Бу ташаббусингизга биз зўр қизиқиш ва истак билан жавоб қилдик. Мана шу қисқача суҳбатни, мана шу қисқача визитни бизнинг мулоқотларимиз, бизнинг муносабатларимиз тобора жўшқин тус олиб, ишчан, амалий характерга эга бўлаётганлигининг ишонарли далили деб ҳисоблаймиз. Бундан буён ҳам худди ана шундай руҳда ҳаракат қилишга, ҳамкорлигимизни кенгайтириш ва чуқурлаштиришга, ҳамжиҳатликни чуқурлаштиришга тайёрмиз. Биз ядро қуролининг бирданига икки турини тугатиш тўғрисидаги биринчи шартномага жуда яқин келиб қолган ҳозирги босқичга олиб келган йўл қийин ва оғир бўлганлигини, аммо биз бу йўлни биргаликда босиб ўтганлигимизни эсладик. Мен Совет Иттифоқини ҳам, Қўшма Штатларни ҳам, Буюк Британияни ҳам, ўз иттифоқчиларимизни ҳам ва сизларнинг шерикларингизни ҳам кўзда тутяпман. Ҳам Ғарб, ҳам Шарқ мамлакатларининг ҳукуматлари шу тариқа ҳаракат қилиб, фақат ўз халқларининг эмас, шу билан бирга тинчликка ташна бўлган, қуролсизланишга, аввало ядровий қуролсизланишга ташна бўлган, яхши дунёга — ядросиз дунёга ташна бўлган барча мамлакатлар халқларининг иродасини ифодаладилар, деб ўйлайман.

Биз Вашингтонга бўлажак визит, Президент Рейган, унинг шериклари билан бўладиган суҳбатлар ва музокаралар, Америка Қўшма Штатлари жамоат вакиллари билан учрашувлар АҚШ маъмурияти билан мулоқотимизни чуқурлаштиради, халқаро муносабатларни қайта қуришга катта ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ёндашишни излаш йўлида олға томон ҳаракат қилишга хизмат қилади, деб кутмоқдамиз.

Меҳмондўстлигингиз учун миннатдорчилик билдираман ва кези келганидан фойдаланиб, совет кишиларининг Буюк Британия халқига саломи ва тинчлик ҳамда бахт-саодат тилаклари ифодаланган сўзларини топшираман».

М. Тэтчер бундай деди: «Биз жаноб Горбачев билан, шунингдек ташқи ишлар министри жаноб Шеварднадзе билан жуда яхши суҳбатлашдик. Жаноб Горбачевни мамлакатимизда самимий қутлаймиз ва у узоқ кун давомида қисқача визит билан ҳузуримизда бўлишга вақт топганидан жуда хурсандмиз. Биз тарихий даврда яшаяпмиз, жаноб Горбачев имзоламоқчи бўлган шартнома ҳам тарихий шартномадир. Бу шартнома фақат бизнинг икки мамлакатимиз халқлари учун эмас, фақат Европа ва АҚШ учун эмас, шу билан бирга бутун дунё учун ҳам қўшимча хавфсизлик ва қувончли туйғулар манбаи бўлади. Бу шартнома бундан буёнги тараққиётни белгилаб беради.

Биз жаноб Горбачевга ва Горбачева хонимга Қўшма Штатларга визити муваффақиятли ва кўнгилли бўлишини тилаймиз».

Сўнгра М. Тэтчер, Ж. Хау М. С. Горбачев, Р. М. Горбачева ва уларга ҳамроҳ бўлган кишилар билан хайрлашдилар. Самолёт Вашингтонга йўл олди.

МОСКВА—ВАШИНГТОН: ТАРИХИЙ ҚАДАМ БЎСАҒАСИДА

М. С. Горбачев Америка диёрида кутиб олинди

ВАШИНГТОН, 8 декабрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Вашингтоннинг Эндрюс аэропортидаги электрон табло вақтни гўё биз каби орзиқиб кутаётгандек туюлади. М. С. Горбачевнинг Америка диёридаги учрашуви бошланишига сўнгги дақиқалар қолди. Бутун дунё кутаётган воқеа — ядро қуролининг икки турини тугатишга оид шартнома имзоланишига сўнгги соатлар қолди.

7 декабрь маҳаллий вақт билан соат 16 дан 40 минут ўтди. Учиш майдонида Америка Қуролли Кучлари фахрий қоровули саф тортиб турибди. Флагштокларда Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари Давлат байроқлари ҳилпирамоқда.

ИЛ-62 совет авиалайнери тантанали учрашув маросими бўладиган жойга аста бурилади.

Самолёт пиллапояси олдида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ва унинг рафиқасини АҚШ давлат секретари Ж. Шульц рафиқаси билан. АҚШнинг СССРдаги элчиси Ж. Мэтлок, АҚШ давлат секретарининг ёрдамчиси Р. Рижуэй, Оқ уй ва Қўшма Штатлар давлат департаментининг бошқа намояндалари саломлашиб кутиб олдилар.

Болалар М. С. Горбачев ва унинг рафиқасига меҳмондўстлик ва шод-хуррамлик эзгу белгиси сифатида гуллар тақдим қилдилар.

Кўп сонли фоторепортёрлар ўз аппаратлари билан тинимсиз суратга олишади. Дунёдаги катта телекомпаниялар репортаж олиб кўрсатишмоқда. Олий даражадаги Совет — Америка учрашувини ёритиш учун Вашингтонга Америка газеталарининг, ахборот агентликлари, телевидение ва радионинг олти мингдан ортиқ мухбирлари ва сиёсий шарҳловчилари, чет эллик журналистлар келганлар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари қисқача баёнот берди:

Давлат секретари жаноблари, табрик сўзлари учун, меҳмондўстлик учун Сизга ташаккур билдираман. Мен, аввало, совет халқи номидан Америка Қўшма Штатларининг гражданларига салом ва самимий ҳурмат сўзларини айтмоқчиман. Мен СССР халқи ва ҳукумати номидан барча американикларни ишонтириб айтаманки, биз муносабатларимизни яхшилашга астойдил интиляпмиз. Мен ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги Шартнома, бутун дунё халқлари кутаётган Шартнома устидаги ишни туғаллаш, шу Шартномани имзолаш учун Америка Қўшма Штатларига визит билан келдим. Бизнинг Америка Қўшма Штатлари Президенти билан музокараларимизда Совет — Америка муносабатларининг марказий муаммоси бўлган стратегик ҳужум қуролларини қисқартириш билан боғлиқ масалалар алоҳида ўрин олади. Мана шу бош масала хусусида Америка раҳбариятига айтадиган гапларимиз бор ва музокарадошларимиздан ҳам янги сўзлар эшитишдан умидвормиз. Биз бошқа жаҳоншумул муаммоларни, халқларни тўлқинлантираётган муаммоларни, ҳал этилишини кутаётган муаммоларни ҳам муҳокама қиламиз, албатта. Биз ўз ролимиздан бўйин товлай олмаймиз. Биз ўз халқларимиз олдидаги ва бутун дунё олдидаги жуда катта масъулиятни сезиб иш тутишимиз керак. Олий даражадаги учинчи Совет — Америка учрашуви ўтказилаётганлиги ва унинг кун тартибининг ўзи Америка Қўшма Штатлари маъмурияти билан Совет Иттифоқи раҳбариятининг масъулияти ошиб бораётганлигидан, улар ўз масъулиятларини англаётганлигидан далолат беради. Биз амалий мулоқот тарафдоримиз, муносабатларимизни яхшилаш тарафдоримиз, Америка халқига тинчлик ва омон-эсонлик тилайман. Сизларга ташаккур.

Кутиб олиш маросими тугайди. Автомашиналар кортежи мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигида шаҳар маркази томон йўл олади. Автомашиналар кортежи ўтган йўлларда пойтахт аҳолиси Совет раҳбарини табриклаб турди.

М. С. Горбачев ўз қароргоҳида Ж. Шульц билан учрашди. Бир пиёла чой устида эркин суҳбат бўлиб ўтди. Женева ва Рейкьявикда бажарилган жуда катта ҳажмдаги ишлар орқада қолди, у ерда Совет — Америка муносабатларида интеллектуал ёриб ўтиш амалга оширилган эди. Икки давлат улуғвор воқеа — ўртача ва камроқ олислик ракеталарига оид Шартномани имзолаш арафасида турибди. Қуролсизланиш жараёни тарихида биринчи марта битим қурол-яроғларни шунчаки чеклаб, унинг миқдор ва сифат лимитларини ва кичик лимитларини белгилабгина бермайди, балки ядро аслаҳахоналарини реал қисқартиришга олиб боради.

Ҳужжатнинг имзоланиши ишларнинг янги босқичини бошлаб беради. Бу ишларни икки мамлакат раҳбарлари сешанба куни давом эттирадилар. Улар Ер юзида қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва космосда бундай пойганинг олдини олиш учун, инсониятнинг тинч келажагини таъминлаш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган масалаларни кўриб чиқадилар.

Учрашувда Э. А. Шеварднадзе, А. Н. Яковлев, А. Ф. Добринин, В. М. Каменцев, С. Ф. Ахромеев, А. С. Черняев, Ю. В. Дубинин иштирок этдилар.

Репортажни А. БЕЛИКОВ, В. ЧУКСЕЕВ, Г. ШИШКИН олиб бордилар.

СОЦИАЛ-МАИШИЙ ОБЪЕКТЛАР ҚУРИЛИШИ—ЭЪТИБОРДА БЎЛСИН

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин уй-жой, маданий-маиший хизмат қурилишларига эътибор кучайди. Партия XXVII съезди жадаллаштириш ва қайта қуриш стратегиясини ҳал этиш биринчи навбатда инсон омилига боғлиқ эканлигини кўрсатиб берди. Ана шу вазифаларни амалга оширишда республикада ишлар қандай! Қуйида шу ҳақда гап боради.

● БАРАВАР ТИКЛАНАЁТГАН БИНОЛАР

Уй, мактаб, боғча...

Косон районидаги 40-қурилиш совхозининг ишчи оилалари фарзандлари ўқув йилининг иккинчи чорагини марказий қўрғонда янги ишга туширилган мактабда якунлашмоқда. Улар шу пайтгача турар-жойга мўлжаллаб қурилган уйларнинг ноқулай хоналарида ўқишарди.

53-ўрта мактабда ҳозир ҳаммаси бўлиб 161 ўқувчи бор. Бу, мактаб лойиҳасида кўрсатилганидан тўрт баравар кам. Ўз-ўзидан тушунарли: совхоз янги, посёлка, аҳолиси асосан ёшлардан иборат. Бу ерда Самарқанд, Андижон, Фарғона ва бошқа областлардан келган аксарият ёш оилалар истиқомат қилади. Посёлка эндигина оёққа туряпти.

— Янги қурилган ҳар бир уй буюртмачига топширилиши биланоқ, —дейди «Каршистрой» бошқармаси «Целинстрой» тресті 45-механизациялашган кўчма колоннаси бош инженери Насриддин Назиров, —ҳовли тўйи бошланиб кетади. Посёлка қурилишининг бош планига кўра, шу йил охиригача 160 та икки квартирали уйларни қуриб битказиш мўлжалланган. Бугунги кунга келиб 88 та уй тайёр. Йил охиригача эса яна 12 та уйни битказиш мумкин.

Совхоз посёлкасининг аҳолиси олдида томорқаси ва ёрдамчи бинолари бўлган уйлар билангина мақтанишмайди. Кейинги пайтда бу ерда социал-маданий ва маиший хизмат объектлари ҳам биринчи навбатда қуриб битказилмоқда. 400 ўринли кинотеатр, 140 кичкинтойга мўлжалланган болалар боғча-яслиси ишга тушди. Совхоз эндиликда маиший хизмат кўрсатиш комбинати, ўз меҳмонхонасига эга. Куни кеча 400 ўринли клуб фойдаланишга топширилди. Даволаш-профилактика маркази —поликлиника, дорихона, болалар сут кухняси қурилишида ишлар авжида.

Бу объектлар совхознинг марказий ремонт устахонаси каби объектлар билан баб-баравар қурилаётгани чўлқуварлар сафининг янада кенгайишида энг яхши омил бўлди. Шу объектларда колоннанинг Р. Ёрқулов бошлиқ монтажчилар, А. Темиров раҳбарлигидаги пардозловчилар, М. Пенемясова бошлиқ сувоқчилар бригадалари фидокорона ишламоқда.

Л. БЛИНДЕР,
Қашқадарё области.

● УСТОЗ ВА ШОГИРДЛАР

Зарбдорлар бригадасида

Наманган шаҳридаги шу йил охиригача ишга тушириладиган объектларда иш қизғин. «Октябрь 25 йиллиги» кўчасида ўлкани ўрганиш музейи ва 30 квартирали бино битай деб қолди. КПСС XXVII съезди делегати Маҳмуджон Исматов бошлиқ комплекс қурувчилар бригадаси аъзолари 30 оилага мўлжалланган ғиштин иморатни қўлдан чиқаришяпти. Улар сувоқ қилиш, пол қоқиш, эшик-деразаларни ўрнатиш ва пардозлаш ишлари билан банд.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор раҳбарлик қилаётган бригаданинг ҳар бир аъзоси 8-10 та касб эгасидир. Улар қурилишдаги барча ҳунарнинг заргарлари. 25—30 йилдан бери қурувчилик касбини эъзозлаб келаётган Саттор Эсонов, Шамсиддин Қорабоев, Турсунбой Насриддиновларнинг пол қилаётганликларини кўрган одам қойил қолади. Ваҳобжон Бойдадаев билан Собитхон Убайдуллаевнинг сувоғидан нуқсон тополмайсиз. Холмамат Саматов билан Маъруфжон Абдуллаевнинг пардоздаги маҳорати кўзни қувонтиради. Абдуғани Бобомирзаевнинг ҳам ишлари доим сифатли. Уларнинг барчаси беш йилликлар зарбдори, мураббий уста Маҳмуджон Исматовдан ҳунар сир-асрорларини ўрганишган.

Қурувчилар турар жой биносини муддатидан бир ой олдин битказиб, 30 оила Янги йилни ҳовли тўйлари билан қарши олишлари учун имкон яратишга аҳд қилишди.

Т. СУЛАЙМОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

● ЎРИНБОСАРЛАР ЗАРУР

Бинокор бўлиш осонми?

Саид Муртазоев учун қурувчилик ота касб ҳисобланади. Отаси кўприклар қуришда ибрат кўрсатган кишилардан. Саид эса уй, мактаблар, болалар боғчалари қуради. Унинг бригадасида 50 киши ишламоқда. Бу коллектив Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети системасида комплекс хўжалик ҳисобига ўтган дастлабки бригадалардан. Ҳозир С. Муртазоев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси Сирдарёдаги «Чинобод» совхози учун янги посёлка қурилишида ишламоқда.

1983 йили —энди қурилиш бошланаётган пайтда маҳаллий ёшлар унинг бригадасида ишлашни илтимос қилиб келишди. Саид уларни ишга қабул қилди. Лекин дастлабки синовлар пайтидаёқ янги ишчилар умум иши учун етарли қайғурмасликлари маълум бўлди.

Қурувчиларнинг асосий қисми объектдан анча олисда истиқомат қилишар, ишга келишга икки соатдан ортиқ вақт сарфлашар эди. Бригадир асосий ишчилар келгунча иш фронти тайёрлаш мақсадида атрофни тозалаш, саришта қилишни буюрганда, ёшларнинг бўйни ёр бермади.

— Коллективнинг аҳволини тушунишни истамаган одам қандай қилиб ишчи бўла олади?

Аммо бригадирнинг бағри кенг эди. Уларни ҳайдамади. Бригаданинг кўп йиллик аъзолари — монтажчи Олмос Воҳидов ва Станислав Юн, пайвандловчи Фарид Аҳмедов, дурадгорлар Борис ва Валерий Обносовлар, Наим Ҳудяев, сувоқчи Мария Бзикало ва Вера Кравченко сингари тажрибали ишчилар янги келганларни оталиққа олдилар.

Бригадир ишни шундай ташкил қилдики, қурилиш жараёнида бекор қолишларга сира ўрин қолмади. Коллективни бешта звенога бўлиб чиқди. Ғишт терувчилар, бетончилар, дурадгорлар, сувоқчи ва бўёқчиларга иш участкалари белгилаб берилди. Бетончилар бир уйда пойдевор қуриш билан банд бўлса, бошқа уйда ғишт терувчилар ишлайди. Учинчи уйда пардозлаш ишлари кетса, тўртинчисида дурадгорлар ишлайдиган бўлди. Шу тариқа бригадада худди саноат корхоналаридаги сингари поток усулида иш ташкил қилинди. Кейинги тўрт йил давомида қурувчилар коллективи 70 та бир қаватли, икки квартирали уй, 394 ўринли мактаб, 90 ўринли болалар боғчаси, фельдшерлик-акушерлик пунктини қуриб битказди.

— Бригадада ишлар шундоқ силлиқ кетмаётгандир? —дедик бригадирга.

— Унчалик силлиқ эмас, —деди куйиниб у. — Материаллар етказиб берилишида тез-тез узилишлар рўй беряпти, Айтайлик, битаётган уйни эрта-индин буюртмачига топшириш зарур. Ана шу аснода керак бўлган бўёқ, дераза келмай қолади. Бу, албатта, аввало ишнинг белига тепади. Иккинчидан, қурувчиларнинг кайфиятига салбий таъсир кўрсатади. Шундай вақтлар ҳам бўладики, ҳамма нарса бирданига келтирилади.

Ёки механизмларни олайлик. Бизда 5 та механизм бор. Экскаватор икки ойдан бери бекор турибди, скрепер тўхтаганига икки ҳафта бўлди. Сабаби эҳтиёт қисмлар етишмаслигида. Мана шу ҳолатлар кекса ва тажрибали ишчиларимизга ҳам, куни кеча қаторимизга қўшилган ёшларга ҳам сира ёқмайди.

Барибир коллектив ҳар қандай қийин аҳволдан аввало бригадирнинг ишбилармонлиги, қолаверса, бутун коллективнинг бирдамлиги туфайли қутулиб чиқиб, планларни ошириб бажаришга эришмоқда. Улар енгиб чиқаётган қийинчиликларнинг ҳаммасини ҳам объектив сабаблар деб бўлмайди. Бундай ноқулай аҳвол асосан «Сирдарьяриссстрой» тресті ҳамда унинг 1-механизациялашган кўчма колоннаси раҳбарлари ҳамда бош мутахассисларининг совуққонлигидан келиб чиқмоқда.

Бригада коллективи қайта қуриш шароитларида янада яхшироқ ишлашни хоҳлайди. Бу уларнинг қўлидан келади. Чунки бу ерда интизом қаттиқ, ичкиликбозлар йўқ, иш орасидаги «чекиш» минутлари қисқартирилган. Агар айтилган муаммолар тезда ҳал қилинса, бригаданинг иши янада олға юради, чўлда уй-жой, социал-маиший объектлар қурилиши янада жадаллашади.

Г. ГОРЕЛИК.

Франция Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Жорж МАРШЕга

Азиз ўртоқ Марше!

Яна Франция Коммунистик партиясининг Бош секретари этиб сайланганингиз билан Сизни самимий табриклайман.

Меҳнаткашларнинг туб манфаатлари йўлидаги, тинчлик ва социализм ғояларининг тантанаси йўлидаги курашда Сизга, барча француз коммунистларига катта муваффақиятлар тилайман.

Коммунистик салом билан

М. ГОРБАЧЕВ

ҚАЙТА ҚУРИШГА ИЖОДИЙ РАҲБАРЛИК ҚИЛИНСИН

Сирдарё районидаги «Малик» совхози бошланғич партия ташкилотининг йиғилишида хўжалик партия комитетининг қайта қуриш янги босқичининг асосий йўналишлари — ижтимоий ҳаётни демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳотни таъминлаш иши ҳақидаги ҳисоботи муҳокама қилинди. Совхоз партия комитетининг секретари А. Раҳмонов доклад қилди.

Докладда ва музокараларда сўнгги икки йил ичида хўжаликда коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш, меҳнатни ташкил этишнинг прогрессив формаларини жорий этиш туфайли муайян ижобий силжишлар бўлганлиги таъкидлаб ўтилди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг асосий турларини етиштириш ва тайёрлаш икки йиллик планлари муваффақиятли бажарилди, кўпгина иқтисодий кўрсаткичлар яхшиланди.

Бироқ ишлаб чиқариш жараёнларидаги қўл меҳнатини тугатиш, иш самарадорлигини ошириш каби муҳим проблемаларга қайта қуриш ҳали етиб борганича йўқ, дейишди йиғилиш қатнашчилари. Меҳнат унумдорлигини ошириш плани бажарилмай қолганлиги тасодифий эмас. Айниқса, социал соҳада камчиликлар кўп. Ана шуларнинг ҳаммаси партия комитети аъзолари, барча коммунистлар олдига алоҳида талаблар қўяди. Йиғилишда камчиликларни тугатиш, хўжалик фаолиятининг ҳамма соҳаларига партиявий таъсирни кучайтириш, ишлаб чиқаришни бошқаришга барча меҳнаткашларни фаол жалб этишга қаратилган чора-тадбирлар белгиланди. Совхознинг тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтишига тайёргарлик кўришга алоҳида эътибор берилди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

БУГУНГИ СОНДА:

ҚАЙТА ҚУРИШ ЧОРРАҲАЛАРИДА ● 2-БЕТ

ПАХТА ТОЛАСИНИНГ СИФАТИ ҲАҚИДА ЎЙЛАР ● 3-БЕТ

ОТА ВА ОНАНИНГ БУРЧИ ● 4-БЕТ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ З. Д. ПИРНАЗАРОВАНИ «ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғин вақтида болаларни қутқаришда жасурлик ва фидокорлик кўрсатганлиги учун Нукус вино заводининг ишчиси ўртоқ Зауре Даулетбаевна **Пирназарова** СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорат учун» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА

Тошкент шаҳри, 1987 йил 8 декабрь.

• Партия турмуши: ҳисобот йиғилишларида

ҲАРАКАТ, ИЗЛАНИШ КЕРАК

Косон районидаги Ленин номли колхоз коммунистлари йиғилишида КПСС XXVII съездидан кейин қайта қуриш соҳасида қилинган ишлар, йўл қўйилган хато ва камчиликлар чуқур таҳлил қилинди. Ҳисобот йиғилиши барча коммунистларнинг актив иштирокида, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтди. Ана шунинг ўзи ҳам партия комитети йиғилишга пухта тайёргарлик билан келганлигини кўрсатарди.

Докладчи — колхоз партия комитетининг секретари Олим Ражабалиев таъкидлаганидек хўжалик экономикаси тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Бу ўз навбатида ишлаб чиқаришни янада юксалтириш учун зарур база яратиш имконини беряпти. Масалан, сут-товар фермасида 280 ўринли молхона қурилди. Ферма қайта реконструкция қилинмоқда ва механизациялаштирилмоқда. Хўжалик территориясидаги Лохутий, Охунбобоев номли ўрта мактаблар учун қўшимча синфхоналар ва бешта дала шийпони қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Колхоз экономикасида пахтачилик етакчи ўринни эгаллайди. Об-ҳаво ноқулай келган бу йилги қийин шароитда давлатга 3620 тонна пахта сотилиб, бу соҳадаги план ошириб бажарилди. Бригада пудратининг жорий этилганлиги, хўжаликни бошқариш механизми такомиллаштирилаётганлиги ва кадрларга нисбатан талабчанлик оширилаётганлиги муваффақият келтирди. Айни пайтда далаларда бир мисқол ҳам ҳосилни ерда қолдирмаслик учун пахта йиғим-терими қизғин давом этмоқда.

Йиғилишда сўзга чиққан коммунистлар ишда жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилаётганлигини танқид қилдилар. Ободончилик ишлари суст амалга оширилмоқда. 10 минг аҳоли яшайдиган колхозда қишки клуб ҳам, кинотеатр ҳам йўқ. Қишда концерт ва кинофильм намойиш этилмайди. Клуб эса 13 йилдан бери қуриляпти. Мактабгача тарбия муассасалари қурилиши ҳам ўлда-жўлда. Колхозчиларнинг маданий турмуш шароитини яхшилаш бўйича икки йил давомида эсда қоларли иш қилинмади.

Партия комитетининг хўжаликка партиявий раҳбарликни таъминлашида ҳам изчиллик йўқ. Ана шу сабабли ҳисобот даврида картошка, сабзавот, полиз, мева тайёрлаш планлари бажарилмади. Тармоқларда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда ҳали ҳам эскича услуб устунлик қиляпти. Хўжаликнинг масъулиятли участкаларида мутахассис бўлмаган кадрлар ишлаб келмоқда.

Мавжуд учта бригада, автопарк, маъмурий идора ва ферма цех партия ташкилотлари ҳисобида 103 нафар коммунист бор. Лекин баъзи цех партия ташкилотлари ўз ишларида туб бурилиш ясай олмаяптилар. Илғор комсомол ёшлар ҳисобидан партия сафлари ўстирилмаяпти. 1-, 2-, ва 7-бригада цех партия ташкилотларида йиғилишлар вақтида ўтказилмаяпти. Коммунистларнинг ҳисоботини эшитиш, маъмурият фаолиятини назорат қилиш ишлари ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Баъзи коммунистлар эса йиғилишларга бутунлай қатнашмай қўйишган. Албатта, бунга партия бюроси аъзоларининг сусткашлиги сабаб бўляпти. Партиявий ишларни такомиллаштиришда улар етарли ташаббускорлик кўрсатмаяптилар.

Ҳисобот доклади юзасидан сўзга чиққан нотиқлар коммунистлар билан жонли иш олиб бориш, қарорлар ижросини назорат қилиш, идеология иши, аъзолик бадалларини тўплашда партия бюроси йўл қўйган хато ва камчиликларни қаттиқ танқид қилдилар. Шунингдек район партия, совет ва комсомол ташкилотлари, область агросаноат комитети номига ҳам жиддий танқидий мулоҳазалар билдирилди. Жумладан, колхоз бош агрономи Н. Ашурбоев шундай деди:

— Партия ташкилоти бюроси хўжаликни комплекс ривожлантириш билан астойдил шуғулланмади. Озиқ-овқат экинлари ҳосилдорлигини ошириш билан шуғулланмаётган коммунистлардан қаттиқ талаб қилмаяпти. Планлар бажарилмай қолди. Бу ўринда область агросаноат комитети мутахассисларига ҳам эътирозимиз бор. Улар колхозга келиб камчиликларни кўрсатадилар-у, уларни бартараф этиш юзасидан амалий ёрдам бермайдилар.

— Колхозимизда маиший хизмат точкалари — телерадио, сартарошлик устахоналари ишлаб турибди, — деди колхоз раисининг маданий ишлар бўйича ўринбосари О. Ҳуррамов. — Аммо бу етарли эмас. Қишлоқ аҳолисини ичимлик сув билан таъминлаш масаласи бир неча йилдан бери ҳал этилмаяпти. Бунинг устига одамлар учун уй-жой қурилиши суст. Магазинларда қурилиш материаллари сотилмаяпти. Шунга ўхшаш социал масалалар ҳар гал партия комитети мажлисида ва коммунистлар йиғилишида кўтарилади-ю, бироқ қабул қилинган қарорлар ижроси билан изчил шуғулланилмайди.

Шофер А. Файзуллаев 63-механизациялашган кўчма колонна раҳбарлари масъулиятсизлиги ҳақида тўхталди. Колхозимиз экономикаси бақувват. Ҳозир унинг ҳисобида миллион сўмдан зиёд маблағи бор — деди у. — Қишлоқ йўлларини тузатиш, маданий объектлар қуриш учун етарли маблағга эгамиз. Тўғри, хўжалигимиз раҳбарлари бу соҳада кўп ишлар қилишди. Йўллар асфальтланмоқда. Лекин шуниси борки, асфальт ётқазиш билан шуғулланаётган 63-механизациялашган кўчма колонна раҳбарлари ўз ишларини қайта қуриб олмаяптилар. Ишлар чала, сифатсиз бажариляпти. Мен район партия комитети бюросидан колонна фаолиятида рўй бераётган нуқсонларни тугатишнинг таъсирчан чора-тадбирларини кўришни таклиф қиламан.

Учинчи бригада аъзоси М. Маҳмудова шундай деди:

— Докладда хўжалигимизда 600 нафар хотин-қиз ишлаётганлиги, улар ишлаб чиқаришда катта куч эканлиги эътироф этилди. Бироқ улардан кимлар партия комитети аъзоси эканлиги, коммунист сифатида қандай конкрет ишларни амалга ошираётганлиги тилга олинмади. Аёллардан атиги икки кишигина механизатор экан. Хотин-қиз кадрларга эътибор шу билан чегараланиб қолмаслиги керак. Партия бюроси булардан ташқари болалар боғчаси ва яслилари ишини яхшилаш ҳақида ҳам қайғуриши керак. Хуллас, хотин-қизлардан иш талаб қилиняпти-ю, аммо улар учун зарур меҳнат шароити яратиб бериш билан яқиндан шуғулланилмаяпти.

Йиғилиш колхоз партия комитетининг қайта қуришга раҳбарлик соҳасидаги фаолиятини камчиликлари кўрсатилган ҳолда қониқарли деб топди ва ҳисобот доклади юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Ахборот

Октябрь ва китоб

◆ Киевдаги В. И. Ленин марказий музейининг филиалида «Улуғ Октябрь ва китоб» республикалараро кўргазмаси очилди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллик юбилейига бағишланган бу кўргазмада мамлакатимиз турли бурчакларида нашр этилган 1,5 минг нусхадаги китоб намойиш этилмоқда. Экспонатлар орасида Ўзбекистон босмахоналарида тайёрланган маҳсулотлар ҳам бор. Жумладан, республикамизда китоб безаш бўйича танилган В. Валиев, С. Крайнов, И. Кириакиди ва М. Кагаров услубига мансуб нашрлар кўпчиликда яхши таассурот қолдирмоқда. Кўргазмани Украина китобсеварлар кўнгилли жамияти ташкил этди.

А. КАЗАНСКИЙ.

Қўшиқ, куй, эртак

◆ Бутуниттифоқ «Мелодия» грампластинка фирмасида Совет Ўзбекистони бастакорлари, хонанда ва сўз усталарининг овозлари ёзилган туркум пластинкалар ишлаб чиқарилди.

«Ўзбекистоннинг кекса санъат усталари» пластинкасига Сирож Аминов билан Асқар Убайдуллаев қўшиқлари ёзилган бўлса, «Зилола» диск-туркумига хушовоз хонанда Ғуломжон Ёқубовнинг қўшиқлари ёзилган. Шунингдек, Гавҳар Раҳимова раҳбарлигидаги Зебо Ғаниева номли фронтчи аёллар концерт ансамбли иштирокчилари ижросидаги қўшиқлар ёзилган пластинкалар ҳам диққатга сазовор. Янги пластинкалар орасида кичкинтойларга бағишланганлари ҳам бор. Чунончи, А. Маҳкамов, Ё. Шукуров асарлари ҳамда рус халқ эртакларини мароқли ўқиган М. Ёқубова билан Р. Болтаевлар овози ёзилган пластинкалар тиниқ чиққан.

Г. ХОБОТЬЕВ.

Алоқачилар ҳиммати

◆ Уйчи районида 3 минг точкали телефон станцияси, 12 минг 700 радиоточка хизмат кўрсатмоқда.

Шу йили «Комсомол» колхозида 100, «Қизилравот» совхозида 50, Охунбобоев номли колхозда 300 хонадонга телефон ўрнатилди. Алоқачилар 400 хонадонни радиолаштириб, йиллик планни бажардилар. Яқинда «ВЛКСМ 60 йиллиги» совхозида 100 номерли АТС ишга туширилди. Қишлоқ аҳли алоқачилар хизматидан мамнун.

М. ҚОДИРОВ.

• Мажбуриятларингизни қандай бажаряпсиз?

ҲАМКОРЛИКНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Бухородаги 12-ғишт заводида шартнома интизомига риоя қилинмаётир. Шу йилнинг ўтган даврида завод буюртмачиларга пландагидан анча кам ғишт, шлак блоки, аглопорид етказиб берди. Бу бинокорлар ишини орқага тортмоқда.

— Қурувчиларнинг эътирозлари тўғри, — тан олди завод директори Азим Ҳамроев. — Лекин бунинг маълум сабаблари бор. Масалан, корхона цехларидаги асбоб-ускуналарнинг аксарияти эскирган. Уларни бир маромда ишлатадиган ишчи кучи ва малакали кадрлар етишмайди. Маҳсулот сифатига келганда, у энг аввало, хсм ашёга боғлиқ. Биз ғиштбоп тупроқни Бухоро районидаги «Ленинизм» колхози территориясидан ташиб келтиряпмиз. У ердаги тупроқдан дарҳол ғишт учун фойдаланиб бўлмайди. Сабаби 1000 дона ғишт ишлаб чиқариш учун қоришмага 350 килограмм гилмоя аралаштириш лозим. Лекин Бухоро графит-гипс комбинати ишчи кучи, транспорт йўқлигини баҳона қилиб, заводни гилмоя билан ўз вақтида таъминлай олмаяпти. Ана шундай етишмовчиликлар туфайли 10 ойлик планларимиз ора йўлда қолиб кетди.

Завод директори шу тариқа ўзини оқлашга уринди. Биз корхона майдонини кўздан кечирганда тупроқ ҳам, бентонит ҳам етарли эканлигига ишонч ҳосил қилдик. Буюртмачи — ғишт заводи билан таъминотчи — графит-гипс комбинати ўртасида ўзаро ҳамкорлик дуруст ўрнатилмаган. Бу ҳол планлар ўлда-жўлда қолаётганлигига сабаб бўляпти.

Шуни ҳам айтиш керакки, завод ишчиларининг ғишт пишириш жараёнларида шошма-шошарликка йўл қўяётганликлари маҳсулот сифатига салбий таъсир этяпти. Аҳмад Идиев, Жаҳон Ражабов етакчилик қилаётган сменаларда ишлаб чиқарилаётган ғиштларнинг бири куйиб кетган бўлса, иккинчиси пишмай қолган. Натижада шу йилнинг биринчи кварталида Бухоро давлат сифат назорати лабораторияси 500 минг дона ғиштни корхона планидан чиқариб ташлади. Агар буни пулга ҳисоблаганда 25 минг сўмни ташкил этади.

Корхонада суткасига 100 минг дона ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган печлар бор. Лекин иккинчи сменада улар тўла қувват билан ишлатилмаяпти. 100 минг дона ўрнига ҳар кеча-кундузда 90 минг дона атрофида ғишт ишлаб чиқариляпти. Бу билан кўп сонли буюртмачилар талабини қондириш амри маҳол, албатта. Шунингдек, иккинчи сменада саноқли кишилар ишлаяпти. Оқибатда кўплаб механизмлар тўла қувват билан ишлатилмай, анчагина электр энергияси ва ёнилғи-мойлаш материаллари беҳуда сарфланяпти. Бу маҳсулот таннархи қимматлашувига ҳам олиб келяпти.

Корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш ва унинг сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштиришнинг кўпгина резерв ва имкониятлари мавжуд. Заводда бундан қарийб тўрт йил илгари йилига 24 минг дона ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган узунлиги 118,3 метрли туннел печь қурилиши бошланган эди. Аммо бу муҳим объект қурилишини 163-трест 397-механизациялашган кўчма колоннасининг Раҳмон Усмонов бошлиқ участка бинокорлари ҳеч қандай сабабсиз чўзяпти. Завод раҳбарлари эса ўзбошимча қурувчилардан объект қурилишини жадаллаштиришни талаб қилиш ўрнига томошабин бўлиб турибди. Масалан, қурувчилар ўтган йилнинг 9 ойида объектда пландаги 170 минг сўм ўрнига 143 минг сўмлик иш бажарган бўлсалар, 1987 йилнинг шу даврида мўлжалдаги 220 минг сўм ўрнига бор-йўғи 154 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширганлар, холос.

— Қурувчиларнинг ўтган йиллар давомида амалга оширган қурилиш-монтаж ишлари мутлақо талабга жавоб бермайди, — дейди завод директорининг қурилиш бўйича ўринбосари Нуриддин Зарипов. — Ҳали печь фойдаланишга топширилмасданоқ газ ва ҳаво чиқарадиган туйнукларда ўрнатилган ғиштлар қулаб тушяпти. Биз бу ҳақда арзи ҳол этмаган мутасадди ташкилот қолмади.

— Янги печь ишга тушгани билан завод ишлаб чиқаришида бирор ўзгариш бўлиши гумон, — дейишди корхона раҳбарлари. — Ҳали туннел печь ишга тушмасданоқ Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигида заводнинг келгуси йилги планига қўшимча 2 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш ҳақида топшириқ беришди. Бизда туннел печни маҳсулот билан таъминлаш учун хом ғиштни қуритадиган печлар қуввати етишмайди...

Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш, корхоналар тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш принциплари асосида ишлаши, планлаштиришда корхоналарнинг роли ва масъулиятини кескин ошириш масаласи кун тартибга қўйилмоқда. Лекин ғишт заводи маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари КПСС Марказий Комитети саноатчилар олдига қўйган вазифаларни амалга оширишда сусткашлик қиляптилар. Улар мавжуд камчиликларни бартараф этиш тадбирларини белгилашлари ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш резервларини қидириб топишлари лозим.

Ҳ. ҚОБИЛОВ,
Бухоро области.

МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАР ТАРБИЯЛАНМОҚДА

Пойтахтимиздаги электромеханика заводининг меҳнат аҳли ўн иккинчи беш йилликнинг иккинчи йилини зарбдорларча якунламоқдалар. Белгиланган вазифаларни муддатидан илгари амалга ошириш бўйича ўтказилган социалистик мусобақа якунлари чиқарилаяпти.

Корхонада қайта қуриш ишлари партия даъватига жавобан олиб борилмоқда. Айниқса, муносиб ўринбосарлар тайёрлаш ишига катта эътибор берилаётир.

Ўрта мактабларни тамомлаётган ўқувчилар завод қошида ташкил этилган цехларда бўлажак касблари билан яқиндан танишмоқдалар. 200 ўқувчи токарлик, фрезерлик, қолипловчи сингари касбларга ўргатилмоқда. Махсус ўқув-ишлаб чиқариш цехи мураббийлари орасида ишлаб чиқариш новаторлари бор.

Суратда: мастер Илдуз Гончаров 10-синф ўқувчиси Юрий Кузнецовга касб сирларини ўргатмоқда.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

• Бошланғич ташкилотларда

ИЧКИ РЕЗЕРВЛАР КЎП, ЛЕКИН...

Яқинда «А» смена коммунистлари олдида партия группаси ташкилотчиси, катта контролёр Ҳурматой Ўтанова ҳисоб берди. Группага 11 нафар КПСС аъзоси уюшган. Улар ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётирлар. Кейинги пайтда меҳнат интизоми ва жамоат тартибини мустаҳкамлашда ҳам группа аъзолари фаол иштирок этмоқдалар.

— Коммунистнинг авангардлик роли, — деди йиғилишда Ҳ. Ўтанова, — умумий гап эмас, бу нарса амалий ишларда ифодаланади. Қайта қуриш даврининг ўзига хос масъулияти бор. Буни ишчилар эндиликда чуқур ҳис қилишмоқда. Ҳозир партия группаси аъзолари асосан ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг ички резервларини ахтариш, иқтисод ва тежамкорлик ҳаракатини авж олдириш йўлида изланмоқдалар. Уларнинг ташаббуси билан бошланган тежамкорлик натижасида цехда тикилган кийимлардан ортиб қоладиган лахтак ва қийқимлар кескин камайди.

Группа йиғилишида сўзга чиққан контролёрлар З. Абдуллаева, И. Турдибоева, С. Каримова ва бошқалар ички резервлардан яна бири вақтдан унумли фойдаланиш эканлигини таъкидлаб ўтдилар.

Шу кунларда цех коммунистлари «Иш вақти—фақат ишга» деган шиор остида ҳаракат қилмоқдалар. Ўз-ўзидан маълумки партия группасининг жанговарлиги ошар экан, коллективнинг ҳам меҳнат муваффақиятлари кўпайиб бораверади. Цех партия ташкилоти умуман корхона партия комитети қуйи партия бўғинлари фаолиятини ана шундай жонлантириб бориш учун бундан буён ҳам керакли тадбирларни амалга ошираверади.

К. БОБОЕВА,
Наманган шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси цех партия ташкилоти секретари.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«Аросатда қолган посёлка»

Газетанинг 1987 йил 12 сентябрь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада Марҳамат район Полвонтош посёлкасидаги спорт майдончаси қаровсиз ётганлиги кўрсатиб ўтилган эди.

«Ўзбекнефть» ишлаб чиқариш бирлашмасидан олинган расмий жавобда қайд этилишича, танқидий мақолада кўрсатилган камчиликлар ҳақиқатан ҳам тўғри. Посёлкадаги стадионни панжара билан ўраш ва скамейкалар ўрнатиш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Ёшлар ўртасида оммавий спорт ишларини яхшилаш мақсадида битта инструкторлик штати ажратилди. Марҳамат район Совети ижроия комитети қарори билан спорт иншооти 40-ҳунар-техника билим юртига бириктирилди.

Бирлашма илтимосига кўра СССР Нефть саноати министрлиги Андижон, Полвонтош, Жанубий Оламушук посёлкаларининг капитал ремонти учун қўшимча маблағ ажратди. Посёлкаларни электр энергияси билан таъминлаш юзасидан лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланяпти. Нефтчилар посёлкаларини ободонлаштириш бўйича ишлаб чиқилган тадбирларнинг (1987—1990 йиллар учун) бажарилиши устидан доимий назорат ўрнатилди.

Шунингдек, «Аросатда қолган посёлка» сарлавҳали мақола юзасидан «Андижаннефть» нефть ва газ ишлаб чиқариш бошқармасидан ҳам жавоб олинди. Унда баён этилишича, мақолада кўрсатилган нуқсонларни бартараф этиш юзасидан чора-тадбирлар кўрилаётир.

●

Бундан ташқари «Совет Ўзбекистони»да босилган «Мақтанганнинг уйига бор» (1987 йил 29 август) сарлавҳали мақолага Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетидан, «Фермада ҳанұз сув йўқ...» (21 август) мақоласига Андижон область агросаноат комитетидан ва «Изқувар Мегре Самарқандда», (19 сентябрь) сарлавҳали мақола юзасидан Самарқанд область матлубот жамиятидан расмий жавоблар олинди.

• Назария масалалари

СОЦИАЛИСТИК ДАВЛАТ ВА

Совет социалистик давлати ўтган йиллар мобайнида тараққиётнинг икки босқичини бошидан кечирди. У мамлакатимизда пролетариат диктатураси давлати сифатида қарор топди. Капитализмдан социализмга ўтиш даври (1917—1936 йиллар) биринчи босқичида у пролетариат диктатураси давлати бўлди. Совет давлати тараққиётининг иккинчи босқичи (1937—1987 йиллар) социалистик жамият ғалабаси ярим асрлик тарихи ва уни янада такомиллаштиришни қамраб олади.

Социалистик давлатнинг назарий асосларини В. И. Ленин Улуғ Октябрь социалистик революцияси арафасида ёзган асарларида, шунингдек кўпдан-кўп мақолалари, партия съездларида ва РКП (б) Марказий Комитети пленумларида ҳамда Советларнинг Бутуниттифоқ съездларида ва Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитетининг сессияларидаги докладлари ва нутқларида РСФСР ва миллий чекка ўлкалардаги Совет давлат қурилиши тажрибасини илмий жиҳатдан чуқур таҳлил қилди. Бизнинг кунларимизда В. И. Ленин 1922 ва 1923 йилларда ёзган «Икки томонлама бўйсуниш ва қонунчилик тўғрисида», «Оз бўлсину, соз бўлсин», «Рабкринни қандай қилиб қайта тузишимиз керак?» каби асарлари алоҳида аҳамиятга эгадир. Улуғ доҳиймиз бу асарларида Совет давлат аппарати структураси ва фаолиятини танқидий нуқтаи назардан таҳлил қилди.

Маълумки, В. И. Ленин бошчилигидаги биринчи Совет ҳукумати 13 Халқ Комиссариатидан иборат эди. 1919 йилга келиб уларнинг сони 18 тага етди. Бошқарув аппарати аста-секин ўсиб бориб, бюрократик органга айлана бошлади. В. И. Лениннинг ана шу салбий ҳодисаларнинг сабаби бошқарув, айниқса унинг қуйи аппарати революцияга ёт бўлган ғоявий-сиёсий ва маънавий жиҳатдан беқарор, эски ижтимоий тузумнинг чириши оқибати бўлган «сурлик билан» илашиб олган унсурлар билан булғанганлигида деб билар эди. В. И. Ленин РСФСР Халқ Комиссарлари Советига, Меҳнат ва Мудофаа Советига қатъий тарзда «Давлатни бошқаришнинг биронта ҳам соҳасида янги муассасалар тузилмасин, балки мавжуд халқ комиссарликлари яхшилансин» деб кўрсатма берган эди. В. И. Ленин давлат бошқаруви аппаратининг ўз даври учун ҳаддан зиёд катталашиб кетишига қарши шафқатсиз курашди, бу иллат билан муттасил «узоқ йиллар давомида қаттиқ туриб кураш олиб борилган тақдирдагина муваффақиятга эришиш мумкин. Шунинг учун умидсизликка тушиш эмас, балки ишни қайта-қайта бошлаш, тўхтаб қолган ишга янгитдан киришиш, мақсадга эришиш учун хилма-хил усулларни синаб кўриш лозим», деб ёзган эди.

1936 йилнинг декабрь ойида Совет давлатининг демократик асосларини кенгайтирган СССР Конституцияси қабул қилинди. Бу Конституцияда барча синфлар ва социал группалар учун ялпи ва тенг сайлов ҳуқуқи белгилаб берилди. 1936 йилги СССР Конституциясида пролетариат диктатураси даври учун характерли бўлган ишчи синфи давлатининг мажбур этиш функциясига эҳтиёж қолмаганлиги қонун йўли билан мустаҳкамланди. Социалистик давлатнинг бунёдкорлик-иқтисодий ва маданий-тарбиявий функцияси унинг асосий вазифаси бўлиб қолди. 40 йил мобайнида Совет давлатининг мустаҳкамланиши ва тараққиёти унинг узил-кесил умумхалқ социалистик давлатига айланишига олиб келди. Бу тарихий марра Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини нишонлаш муносабати билан 1977 йилда қабул қилинган СССРнинг янги Конституциясида қонун йўли билан мустаҳкамланди.

1977 йилги СССР Конституциясининг қабул қилиниши давлат ҳокимияти халқ манфаатлари йўлида амалга оширилибгина қолмай, балки кўп даражада халқнинг социалистик ўз ўзини бошқариши ривожланиб ва мустаҳкамланиб бориши йўлида янги жиддий қадам ҳам бўлганлигини англатади. Аммо 70-80 йиллар оралиғида содир бўлган турғунлик ҳолатлари бунга ниҳоятда ҳалал берди ва шунга олиб келдики, Конституция билан реал воқелик ўртасида тафовутлар пайдо бўлди. Совет давлат аппаратининг ишида ва халқ социалистик ўз ўзини бошқаришининг демократик асосларида, унинг бош бўғини бўлган халқ депутатлари Советлари (ҳозир мамлакатда 52 минг Совет бор) ишида катта нуқсонлар содир бўлди. Советларнинг ваколатлари билан улар бу ваколатларни амалда рўёбга чиқаришлари ўртасидаги зиддиятларга барҳам бериш учун катта иш бажариш керак. Чунки ҳар бир Совет территориясини комплекс ривожлантириш, одамлар ҳаёти ва турмушига тааллуқли асосий проблемаларни ҳал этишга бош-қош бўлиши лозим. Ҳозирги босқичда социалистик демократияни чуқурлаштириш ва кенгайтириш КПСС фаолиятининг асосий йўналиши бўлиб қолганлигининг боиси ана шундадир.

КПСС Марказий Комитетининг бўлиб ўтган Пленумлари диққат марказида КПСС XXVII съезди белгилаб берган қайта қуриш — совет жамияти ҳаётининг барча томонларини революцион янгилаш асосида мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришдан иборат партиянинг стратегик йўлини амалга ошириш режалари тўғрисидаги проблема турди.

Мамлакатимизда қайта қуриш социализм шароитида, социализм доираси ва базасида содир бўлмоқда. Шунинг учун ҳам айрим муаллифларнинг қайта қуриш ишлаб турган мавжуд муассасалар ва идораларни бузади, деган тасаввурини нотўғри мулоҳаза деб айтиш керак. Қайта қуриш — бу янгиланишдир, бу жамиятимиз тараққиётига ғов бўлиб турган барча нарсалардан покланиш, жамиятнинг соғломлашувидир. Қайта қуриш бир социал-иқтисодий формациядан иккинчи социал-иқтисодий формацияга ўтиш йўли билан эмас, балки мавжуд тузум асосида амалга оширилмоқда. 1917 йил октябрида эски давлат бошқарув органлари социалистик жамият барпо этиш манфаатларини кўзлаб, революцион тарзда бузилган эди. М. С. Горбачев Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишлаб ўтказилган юбилей тантаналаридаги докладида қайта қуришни социалистик жамият тараққиётидаги муайян босқич сифатида таърифлаб, қуйидагиларни таъкидлайди: «Қайта қуриш — ўтган давр турғунлиги, консерватизмидан халос бўлиш, йўл қўйилган хатоларни тузатишгина эмас, шу билан бирга ижтимоий ташкилот ва иш методларининг тарихан чекланган, умрини яшаб бўлган хусусиятларини бартараф этиш ҳам демакдир. Қайта қуриш социализмга фан-техника революциясининг шарт-шароитлари ва талаб-эҳтиёжларига, совет жамиятининг интеллектуал тараққиётига мос келадиган энг замонавий шаклларни бахш этиш демакдир. Қайта қуриш жамиятни революцион тарзда янгилашнинг ўз мантиқи ва босқичларига эга бўлган, нисбатан узоқ давом этадиган жараёндир».

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми материалларида экономика ва маънавий соҳадаги турғунлик ҳолатларининг чуқур илдизлари очиб ташланди. Бу чуқур илдизларни давлат аппарати ишидан, совет демократиясидан — маъмурий-буйруқ бериш системасига асосланган бошқарув ва хўжалик юритишнинг яроқсиз методларидан қидириш керак бўлади. Бу методлар хўжалик ҳисоби, ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид сингари рағбатлантирувчи омилларни рад этиб келдилар. Корхоналар ишини ўз зиммасига олган бошқарувнинг марказий органлари ўзларининг асосий вазифаларини бажаришга ноқодир бўлиб қолдилар, аслида улар истиқболни ўйлаб, илмий-техника тараққиётини кўзлаб иш юритмадилар, ишлаб чиқариш ва социал соҳанинг комплекс ривожланишини таъминламадилар.

Июнь Пленуми тармоқ бошқаруви марказий раҳбарлик органларининг ярокcиз методини қоралади, бу органлар ишлаб чиқаришни оператив бошқаришда корхоналарнинг ўрнини босган эдилар. Бу бошқарув аппарати — министрликларнинг майдалашиб кетишига олиб келди. Бошқарув структураси кўп босқичли ва қўпол бўлиб қолди.

Маълумки, жамиятда ҳамма нарса бир-бири билан боғлангандир. Иқтисодий муносабатлардаги ўзгариш сиёсий муассасалар ва давлат органлари структурасида, ҳуқуқ нормаларида, шунингдек маънавий соҳада ҳам ўзгаришларга олиб келади. Бу тушунарлидир. Экономика жамиятнинг асоси бўлиб, унинг устига сиёсий устқурма бунёд этилади. Бу устқурма жамият тараққиётининг муайян босқичида актив, бунёдкор кучдан ҳалақит берувчи механизмга айланиши мумкин. Шу боисдан ҳам давлат бошқарувининг ташкилий структураси, ишида ва фаолиятида ўзгартишлар қилиш муқаррар бўлиб қолади. 1921 йилда, ҳарбий коммунизмдан янги иқтисодий сиёсатга ўтиш муносабати билан шундай бўлган эди.

КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг тарихий аҳамияти шундаки, унда қайта қуришнинг дастлабки якунлари чиқарилиб, халқ хўжалигини бошқаришнинг яхлит, комплекс системасини яратиш тўғрисида тарихий қарор қабул қилинди.

СССР Олий Совети VII сессиясида қабул қилинган «Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги қонун» бирлашмалар ва корхоналарнинг ҳуқуқини анча кенгайтиради. Эндиликда улар ўз иқтисодий ва социал тараққ-

• *Муаммо, мулоҳаза, таклиф*

ЯНА ТОЛА СИФАТИ ҲАҚИДА

Ленин йўли пахта тозалаш заводи шу йилнинг ўзида 1600 тонна толани реализация қилолмади. Чунки тола харидоргир эмас, унинг сифати паст. Тола сифатининг пастлиги сифатсиз пахта тайёрлашдан бошланди.

— Ўтган йил пахта йиғим-терими бошида тайёрлов пунктларимиз ифлосланиши ва намлиги ГОСТ нормасига тўғри келмаган пахтани дарвозадан киритмай қўйди, — дейди завод директори Ойтуғон Раҳмонов. — Натижада район бўйича етти минг тонна терилган пахта далада қолди. Бу ишга республика Давлат агросаноат комитети аралашди. Мутахассислар келиб аҳволни ўрганишди. Терилган пахтанинг ҳаммасини қабул қилиб олиш ҳақида фармойиш берилди. «Бозордан қайтган» 1600 тонна толамиз ўша фармойишнинг ҳосиласидир.

Терилиб, даланинг четида, тупроқли, ивирсиган майдонга тўкиб қўйилган пахта жойида тураверганн билан тоза бўлиб қолмайди. Аксинча, баттар сифати бузилади. Шу жиҳатдан Давлат агросаноат комитети мутахассисларининг фармойиши ўзини оқлади. Бироқ хўжаликларнинг пахтани давлатга сифатли қилиб топширишга бўлган масъулиятини сусайтириб юборди.

Пахта тозаловчилар бу йил мавсум бошидан ҳосилни тоза териш кераклигини ташвиқот қилдилар. Райондаги ҳар бир хўжалик хирмонжойларини сомонли лой билан сувашни ташкил этишга бағишланган кўргазмали семинарлар уюштирилди.

Аммо бу ишда шошқалоқлик, юзакичиликка йўл қўйилган жойлар ҳам бўлди. Чунончи, Будённий номли совхознинг 8-алмашлаб экиш участкаси марказий хирмонжойида «лойсувоқ» семинари ўтказилган. Ярим гектарча ернинг тупроғи юмшатилган, суғорилган. Сўнг лойнинг устига сомон тўкиб чиқилган-да, палапартиш андава тортилган. Лой билан яхши қоришмаган сомон юзада қолиб кетган. Ўша ерга келтириб тўкилган пахтага лойсувоқнинг сомони илашиб, уни баттар ифлослантиради. Бу — одамларга намуна қилиб кўрсатилган лойсувоқли хирмон.

Семинарга келганлар участка бошлиғи Бўрон Худойқуловнинг бу «ташаббуси»га қўл силтаб қўйишди, холос. Пахта бўлса, ерда қолмас. Катталар айтса, пахта заводи, дарвозаси ланг очилади, тамом, — дейишди.

Шу йилнинг 15 октябрь куни Қ. Раҳимов номли совхознинг Ўрол Худойқулов бошлиқ бригадасидан машинада терилган икки тележка ипак пахтани пункт қабул қилмади. Боиси унинг ифлосланиши 20 процент атрофида эди. Пахта эмас, хашакми деган ўй хаёлингиздан ўтади. Бу хўжалик учун шунчаки тасодифий ҳол эмасди. Шу йил совхознинг 150 дан ортиқ тележка пахтасини қабул пункти рад этди, қайтариб юборди. Сабаби, пахтага бегона ўт чувашиб кетган. Очиғини айтганда, совхоздагилар бу йил ҳам машина теримига ажратилган майдонларни бегона ўтдан тозалашмади.

Пахта тозаловчилар дефолиацияни пухта қилишни, ғўзанинг яшил барги оқ пахтага аралашиб кетмаслиги кераклигини уқтиришганди. Завод директорининг ўзи райондаги 573 бригадани бирма-бир кезиб чиқди, тушунтирди, огоҳлантирди. Бироқ бу галги огоҳлантиришлар ҳам ҳавога учди. Қ. Раҳимов номли совхознинг, 4-участкасида (бошлиғи Р. Ҳусанов) дефолиациянинг сифатсизлигидан ва ғўза ғовлатиб қўйилганидан 17 кун деганда ҳам препарат ғўза баргига кор қилмади.

Ленин номли совхознинг 5-участкасидан бригадир Раҳмон Нодиров ғўзанинг барги тўкилишини кутиб ўтирмади. Далага машина солди. Машина эса пахтани ғўзанинг ям-яшил баргига аралаштириб терди. Раҳмон Нодиров пахта сир-асрорини биладиган одам. Бироқ яшил барги билан терилган пахтани йиғиб, баргини қуритишга унинг бўйини ёр бермади. Пахтани бир жойга йиғиб, икки-уч кун «димлаб» қўйилса, иссиқдан яшил баргнинг увадаси чиқиб, парчаланиб кетади, деб ўйлади. Бу орада эса ёмғир қуйиб берди. «Тажриба»нинг миси чиқиб, яшил баргнинг ранги толага уриб кетди. Баргдан нам тортган чигит ҳам чирий бошлади. 9883-И деб аталадиган, иккинчи тип тола берадиган қимматбаҳо пахтанинг сорти бузилди.

— Пахтанинг сифати учун пахтакорнинг ўзи жон куйдирмас экан, бу борадаги ишкалликларни тузатиб бўлмайди, — дейди завод директорининг маҳсулот сифати бўйича ўринбосари Дилором Юнусова. — Илгари ҳар бир бригаданинг пахтани қуритиб, тозалайдиган хирмонжойи, пана жойлари, ҳатто қуритиш цехлари бўлгучи эди. «Дала — тележка — пункт» деган шиорлар чиқди-ю, хирмонжойларни ҳаммa текислаб ташлади. Ана шундан сўнг пунктларнинг тайёрлов майдонларидан «оқ олтин» деб қабул қилинган, аслида ғўзапоянинг янчилганини эслатувчи чиқиндидан қўнғир рангли бунтлар ўсиб чиқди. Лабораторияларнинг чегириш шайнини 20-30 процентгача кўтарилди. Яширишнинг ҳожати йўқ, пахтамизнинг қадр-қиммати шу зайл пасайиб кетяпти.

1988 йилдан бошлаб тўқимачилик корхоналарига толани наряд билан жўнатиш батамом барҳам топади. Толани реализация қилишнинг ярмарка усули, унинг сифатига қараб қабул усули жорий этилади. Хўжаликларга яхши, — дейди суҳбатдошимиз, — улар пахтани бизга топширадиларми, тамом, пахта тозаловчилар ва тўқимачиларнинг ташвиши билан ишлари бўлмайди. Хўш, толага харидор чиқмай қолса-чи? Бунинг жабрини завод тортади-ку. 1600 тонна тола олти миллион сўмлик маҳсулот, ахир!

Тозаловчиларнинг бу эътирозларига пахтакорларнинг ўзлари нима дейишаркин?

— Айб пахта териш машиналарида, — дейди Будённий номли совхознинг бош агрономи Ҳабибулла Холиқов. — Биздаги машиналар ўрта толали пахтани теришга мўлжалланган, ингичка толали пахтани эса ифлос теради. Бунинг устига дефолиантларимиз камқувват. Ипак пахтанинг баргини қовжиратади, лекин тўкиб юбормайди. Шундай бўлгач... Пахта тозалаш заводлари ҳам камчиликлардан ҳоли эмас. Тозаловчилар ҳамон эски технологик жараёнларга суяниб келишмоқда..

Бундай эътирозларни Қ. Раҳимов номли совхознинг бош агрономи Абдирасул Эргашев ҳам такрорлади. Бироқ шуни унутмаслик кераккки, машина такомиллашса-да, у бегона ўт ичида қолган пахтани тоза теролмайди. Пахтани бегона ўтдан ажратиб ололмайди. Унинг тоза терилиши учун аввало даланинг ўзи тоза бўлмоғи керак.

— Конструкторларимизга яхши машина яратиб беринглар деб чарчадик, — дейди Қумқўрғон районидаги Ульянов номли совхознинг алмашлаб экиш участкаси бошлиғи Ғаффор Жабборов. — Имконият қидирмасак, бўлмаяпти. Мана, Эшмўминов бошлиқ бригаданинг ҳамма даласини трактор аппаратлари билан дефолиация қилдик. Ғўза машинабоп, бегона ўт йўқ эди. Баргнинг тўкилишини шошилмай кутдик. Пахтанинг ифлосланиши ўн процентдан ошмади. Бу ГОСТ талабига мос келади.

— Самолётлар билан дефолиация ўтказишдан воз кечиш керак, — дея гап бошлади Ленин номли совхознинг директори Абдисалом Ғозиев. — Аввало бу ортиқча харажат. Ҳар йили биз ўртача 4500 гектар ерда ғўза баргини тўкамиз. Бу иш тўла самолётлар билан амалга оширилса, 260 минг, трактор аппаратлари билан қилсак 50-60 минг сўм атрофида харажат бўлади.

Қолаверса, самолётлар билан сепилганда бир гектар ерга 51 килограмм, трактор билан эса 16 килограмм дефолиант сарф бўлади. Дефолиант фақат баргни эмас, кўсакни ҳам қовжиратади. Бир килограмм дефолиант кўсакни қовжиратиши ҳисобига 40 килограм пахтага зиён етказади.

Албатта, ҳаммаси сифатга боғлиқ. 8-, 11-участкаларда 300 гектарга «дроп» препаратини трактор билан сепдик. Ўша гектарлардаги машинада терилган пахтанинг ифлосланиши меъёридан ошмади, 10—11 процент бўлди, холос. ОВХ аппаратларини юқори унум билан ишлашга мослаштирдик. Бу мослама билан кунига 60 гектар ердаги ғўзани дефолиация қилса бўлади.

Ўтган йили Ленин йўли пахта тозалаш заводи оддийгина бир тажриба ўтказди. Кўрак чувиш машинаси чиқазилган Аш-25 нав ипак пахтани ўн марта тозалаш машинасига солиб кўришди. Бироқ барибир толага илашиб қолган гардларни ажратиб бўлмади. Толанинг ифлосланиши 20 процентдан пасаймади. Қизиғи шундаки, толанинг ўзи биринчи сорт, ифлосланиш даражаси эса тўртинчи сортники.

— Херсон тўқимачилик комбинатида бўлганимда, — дейди заводнинг ёш мутахассиси Чоршанби Мелибоев, — менга икки хил матони кўрсатишди. Икковининг ҳам хом ашёси бир — биринчи сорт ипак пахта. Бири 1975 йил, иккинчиси 1985 йилнинг пахтасидан тўқилган. Фарқи эса ер билан осмонча. Хўжалик раҳбарлари килосини бир ярим сўмдан сотяпмиз деб мақтайдиган Аш-25 нав ипак пахтадан 1985 йил ишланган мато ғадир-будур. Толасидан ажратиб олиш мумкин бўлган гард матода доғ бўлиб қотиб қолган.

Бу билан пахта тозаловчиларни ҳам тўла оқламоқчи эмасмиз. Завод ўтган йили ремонтсиз ишлади. Бироқ энг ёмони — ишчилар ўртасида қўнимсизлик авжига чиққан. Чунки меҳнат қилиш, уй-жой шароитлари талабга жавоб бермайди. Завод тасарруфидаги 160 квартиранинг тенг ярми бошқа жойларда ишловчиларга тақсимлаб юборилган. Икки йилдан буён завод асосий кўрсаткичлар бўйича планларини барбод бермоқда.

— Эллик бешинчи йилга қадар пахтани хўжаликларнинг ўзлари тозалаган, сўнг заводларга топширган, — дейди Д. Юнусова фикрини хулосалаб. — Ўшанда чегириш, ифлосланиш, намлик деган иборалар ишлатилмаган. Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди тола учун, толанинг сифати учун хўжаликларнинг масъулиятини ошириш масаласини ўртага ташлади. Агросаноат комитетларига пахта тайёрлаш ва сақлаш вазифаларини колхоз ва совхозларга топшириш, уни қайта ишлашнигина пахта заводларига қолдириш лозимлиги тавсия қилинди. Бу эса қабул пунктларини пахта етиштираётган хўжаликларнинг ихтиёрига бериш деган маънони билдиради.

Бироқ бундай тавсияни жорий этиш учун жойларда ҳали бирон иш қилинган эмас. Ваҳолонки, бугунги муаммоларимизнинг мақбул ечими, самарали йўли — шу.

О. УСАНОВ,
Сурхондарё области.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

ВЕНАДА НАВБАТДАГИ УЧРАШУВ ЎТКАЗИЛДИ

Венада Варшава Шартномаси ва НАТО мамлакатларининг маслаҳатлашувлари доирасида Атлантикадан то Уралгача Европада қуролли кучлар ва оддий қуролларни қисқартириш тўғрисидаги музокаралар мандатини ишлаб чиқиш мақсадида навбатдаги учрашув бўлиб ўтди. Бўлажак музокаралар мақсадларига ва уларда муваффақиятга эришиш методларига тааллуқли қоидалар хусусида келишув давом эттирилди. (ТАСС).

КАНАДА ВЕТЕРАНЛАРИГА СОВЕТ МЕДАЛЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

МОНРЕАЛЬ, (ТАСС). Канада уруш ветеранлари ташкилоти — Канада легиони Монреаль бўлими биносида Канада собиқ денгизчиларидан бир группасига «1941—1945» йиллардаги Улуғ Ватан уруши ғалабасининг 40 йиллиги» совет медалларини топшириш маросими бўлди. Денгизчилар иккинчи жаҳон уруши йилларида ҳарбий анжомлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари ортилган кемаларни СССРнинг шимолий портлари — Мурманск ва Архангельскка кузатиб бориш операцияларида қатнашганликлари учун шу медаллар билан мукофотландилар.

Мукофотларни топшириш маросими самимий вазиятда ўтди. Маросимда қатнашган кўп сонли канадалик уруш ветеранлари умумий душман — герман фашизмига қарши биргаликдаги кураш йилларида қатнашган қуролдош ўртоқларни самимий эслаганлиги учун Совет ҳукуматига миннатдорчилик изҳор қилдилар. Улар ядро асрида янги жуда катта можаро келиб чиқиши олдини олишда актив ҳаракат қилиш зарурлигини айтдилар.

Афғонистон Республикаси:

ЧОРОСЁБДАГИ АГИТРЕЙД

Пағмон? Қорабоғ? Мирбачакот? Деҳсабз? Кобул вилоятидаги булар ва бошқа уезд ҳамда волостларни биз йўл бўйлаб танлаб бордик. Афғонистонда ўзининг интернационал бурчини ўтаётган чекланган совет қўшинлари контингентида ташкил этилган агитотрядлардан бирига ТАСС мухбирларини ҳам рейдда қатнашишга таклиф этдилар. Отряд командири майор Ю. А. Бундин ўзи бошлиқ бўлинма ишлайдиган объект тўғрисидаги саволга, Чоросёб уезди, деб жавоб берди. Бу уезд Кобулдан сал нарида, 20 километр жанубда жойлашган эди.

Қалъаи Аҳмад қишлоғига кириб борамиз... Бундан бир неча йил муқаддам вайрон қилинган мактаб (ҳозир у аста-секинлик билан тикланяпти) ҳовлисидаги девор ёнида қариялар ўтиришарди. Уезд партия ташкилоти секретари ўртоқ Музаммал сўзларди. У миллий яраш сиёсати тўғрисида, Афғонистонга Совет Иттифоқи, чекланган Совет қўшинларининг контингенти кўрсатаётган ёрдам ҳақида гапирарди. Агитотряд солдатлари эса бу пайтда чаққонлик билан ишлашарди. Совет халқи эришган муваффақиятлар ҳақида, Совет—Афғон дўстлиги ҳақида ҳикоя қилувчи фотосуратлар ва ҳужжатлар осилган стендлар бир неча дақиқада кишилар кўз ўнгида намоён бўлди. Қўшни ҳовлида эса беморларни қабул қилиш бошланди. Аввалига мижозлар кўп бўлмади. Уларнинг энг дадилларидан икки-уч киши врач Л. Тапхаев ёнига кирди. Бора-бора келувчилар сони кўпайиб кетди.

Партия ташкилоти секретари билан мулоқотдан кейин оқсоқоллар ҳам врач қабулига шошилишди. Бу орада солдатлар плашч-чодирларда моддий ёрдамга олиб келган буюмларини ёйиб қўйдилар. Бугун ўқув қуроллари, болалар учун кийим-кечак ва пойабзал келтирилган эди. Бу совғалар жанговар машиналар атрофини ўраб олган юздан зиёд болакайлар учунгина эмас, айни пайтда уларнинг ота-оналари учун ҳам катта шодиёна эди. Негаки, бу ерларда ўсиб келаётган ёш авлодни кийинтириш, боқиш ниҳоятда қийин.

Кинофильмлар томоша қилиш — программанинг энг қизиқарли қисми бўлди. Юк машинасига ўрнатилган узун қора чодирда ҳаво жуда очиқ пайтида ҳам кинони бемалол кўриш мумкин. Киносеанс кетаётган пайтда майор Ю. А. Бундин ТАСС мухбирларига бўлинма тарихини ҳикоя қилиб берди. «Агитотряд 1983 йилда ташкил этилган. У жуда кўплаб эсда қоларли тадбирларни амалга оширди. Чунончи, Кобул вилоятидаги қарийб 600 та аҳоли пунктида 270 та митинг ва йиғилиш, мингдан зиёд суҳбат ўтказилди. 25 минг нафар кишига озиқ-овқатдан ёрдам берилди. Шунча кишига медицина хизмати кўрсатилди».

Отряднинг тарғибий-ташвиқий тадбирлар программаси ниҳоясига етди. Орадан кўп ўтмай колонна яна Афғонистон пойтахти кўчаларида пайдо бўлди. Янги агитрейдга тайёргарлик кўриш лозим эди.

Суратларда: 1. Танишув. 2. Қўшни қишлоқлик болакай агитотряд вакиллари билан учрашишга шошилмоқда. 3. Красноярсклик медицина ҳамшираси Наташа Жестовская ва отряднинг медицина группаси бошлиғи, ивано-франковсклик Анна Снигур беморларни қабул қилишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

В. ДУБИЛ фотолари (ТАСС).

БОШҚАРУВНИ ҚАЙТА ҚУРИШ

қиётининг беш йиллик планларини, булар негизида эса йиллик планларни мустақил ишлаб чиқиб, ўзлари тасдиқлайдилар. Жамият манфаатлари, ана шу жараёнларга давлат ўтказадиган таъсир контрол рақамлар, давлат буюртмалари, узоқ муддатга мўлжалланган барқарор норматившар ва лимитлар орқали иқтисодий методлар билан таъминланади. Эндиликда ишлаб топилган маблағ ҳисобидан корхоналар завод фани ва техникаси проблемаларини мустақил ҳал этадилар, уй-жой, болалар муассасалари, клублар, дам олиш уйлари, профилакторийлар қурадилар ва улардан фойдаланадилар, кўп болали оналар, Улуғ Ватан урушининг инвалидлари, меҳнат ветеранлари, пенсионерлар тўғрисида ғамхўрлик қиладилар.

Қонун корхоналарга ўз маҳсулотининг айрим турларига мустақил равишда нарх белгилаш, шунингдек истеъмолчи билан келишиб олиб, шартномавий нархлар белгилаш ҳуқуқини беради, ходимларнинг айрим категориялари бўйича иш ҳақи фондини белгилаш, меҳнат коллективига эса — бригадирдан тортиб то бош директоргача ўз раҳбарларини сайлаб қўйиш, коллективнинг ҳар бир аъзосига корхонани бошқаришда бевосита иштирокини таъминлайдиган, кенг демократия асосида тузиладиган халқ ўз-ўзини бошқарувчи органлари — Советлар орқали ишлаб чиқариш ҳаётини бошқариш ҳуқуқини беради. Шундай қилиб, «Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги қонун» меҳнат коллективининг хўжалик ҳаётидаги кенг ҳуқуқлари ва бурчларини юридик йўл билан мустаҳкамлаб қўядиган социал-иқтисодий аҳамиятга молик ҳужжатдир. Бу ҳужжатда ишлаб чиқаришни бошқаришдаги демократик централизм принципи, пировард оқибатда улуғ давлатимизнинг бутун иқтисодий ҳаёти принциплари янги мазмун билан тўлдирилган.

Шуни айтиш кераккки, корхона халқ хўжалигида планлаштириш ва бошқаришнинг асосий бўғини бўлиб қолаётган қайта қуриш шароитларида министрликлар ва муассасаларнинг марказий аппаратини икки ва ҳатто уч баравар қисқартириш керак.

Шу муносабат билан ниҳоятда катта бўлган назорат аппаратига ҳам эътиборни қаратмоқчимиз. Бу аппарат бошқарув ходимларининг 10 процентини ташкил этади. Муассасалараро назорат органларининг ўзидагина 280 минг киши ишламоқда. Партия СССР ва иттифоқдош республикалар халқ контроли комитетлари негизида ягона, марказлаштирилган давлат контроли системасини яратишни етилган масала деб ҳисоблайди.

Тармоқ бошқарувининг марказий органларини мустаҳкамлаш жараёни давом этмоқда. СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан бир турдаги тўртта министрлик негизида икки умумиттифоқ министрлиги — Қишлоқ хўжалик ва трактор машинасозлиги ҳамда оғир энергетика ва транспорт машинасозлиги министрликлари тузилди. Бу — аппарат сонини 1226 кишига қисқартиришга имкон берди. Иттифоқдош республикалардаги бошқарув аппаратини соддалаштириш масаласи ҳам ўткир бўлиб турибди. Ҳозир бу республикаларда 800 га яқин министрлик, давлат комитетлари ва марказий муассасалар ишлаб турибди. Буни хўжалик эҳтиёжи зарурати билан асослаб бўлмайди. Ҳар бир иттифоқдош республикага ўртача 53 та давлат бошқарувининг марказий органи тўғри келмоқда. Ўзбекистон ССР ҳақида ҳам худди шу фикрни айтиш мумкин, бу ерда марказий бошқарув органларининг ўзи 83 тага етди, буларда 720 минг одам банд бўлиб, жами меҳнат ресурсларининг 14,5 процентини ташкил этмоқда.

Бошқарув аппарати 10 минг кишига қисқартирилган бўлса ҳам, бугунги кунда мазкур аппарат ҳамон катта бўлиб турибди ва яна ҳам бесўнақайлашиб кетиши мумкин. Бу ҳақда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VI пленумида ҳам алоҳида таъкидлаб ўтилган эди. Республика Давлат агросаноат комитети бунга мисол бўла олади. Бу ерда бошқарув ходимлари сони биринчи ташкил этилган даврга нисбатан кейинги 2 йил ичида 150 кишига кўпайди. Бу эса агросаноат соҳасидаги бошқарув аппаратининг янада кенгайиб кетганлигидан далолат беради. Айни вақтда қишлоқ хўжалиги соҳасидаги барча органлар ҳам Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети билан бирлашмаган. Агар Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг мавжудлиги янги ерларни ўзлаштириш ва суғориш ҳамда бутун экин майдонининг мелиоратив ҳолатини яхшилашдек республика учун жуда муҳим аҳамиятга эгалиги билан изоҳланса, экономика ягона аграр секторининг ажралмас қисми бўлган Ўрмон хўжалиги министрлигининг алоҳида мавжуд бўлишини сира оқлаб бўлмайди. Ўрмон хўжалиги министрлиги ва Балиқ хўжалиги министрлигининг мустақил тарзда мавжудлиги РСФСР шароитида ўзини оқлайди, чунки бу тармоқлар мазкур республика халқ хўжалиги комплексида муҳим ўрин эгаллаб турибди. Ўзбекистон ССРга нисбатан эса шу фикрни айтиб бўлмайди. Бизнинг республикамизда ўрмон ва балиқ хўжалиги экономикада етакчи ўрин тутмайди. Автомобиль транспорти, йўл қурилиши ва уни ишлатишни бошқариш ҳам икки мустақил министрликка ажратилганлигини сира оқлаб бўлмайди. Халқ маорифи соҳасида ҳам Маориф министрлиги ва Ҳунар-техника таълими давлат комитетини ягона органга бирлаштириш зарурлиги етилган масаладир. Маданият министрлиги хусусида ҳам шу гапни айтиш мумкин. Илгари маданий-маърифий муассасалар ва санъат (театр) муассасалари билан бир қаторда бу министрликка кинематография Давлат комитети, нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети бирлашган эди.

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь ва июнь Пленумларида ва СССР Олий Советининг VII сессиясида ҳозир амалда бўлган сайлов системаси кескин танқид қилинди. Муайян даврда социалистик демократиянинг бир қанча жиҳатларида бузилишлар бўлгани ҳаммага маълум. Демократия институтларини ривожлантириш ҳақида, давлат ва ижтимоий аҳамиятга эга бўлган масалаларни ҳал этишга кенг халқ оммасини жалб этиш тўғрисида ғамхўрлик қилинмади, бу эса мамлакат ҳаётини бошқаришнинг жамият тараққиёти йўлига тўғоноқ соладиган маъмурий, буйруқ бериш методларининг устун бўлишига олиб келади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громиконинг «Давлат ҳаётининг муҳим масалаларини умумхалқ муҳокамаси тўғрисида СССР Қонун лойиҳаси ҳақидаги» докладида ва СССР Олий Советининг шу масала юзасидан қабул қилган қарорида халқ депутатлари маҳаллий Советларига яқинда бўлиб ўтган сайлов натижалари чиқарилди. Бу ҳужжатларда умуман мамлакат бўйича обрўли депутатлар корпуси таркиб топганлиги таъкидланади. Халқнинг энг яхши вакилларидан 2 миллион 300 мингдан кўпроқ киши депутат қилиб сайланди. Буларнинг ярмидан кўпроғи заводлар, қурилишлар, колхоз ва совхоз далаларида ишлаётган ишчилар ва деҳқонлардир. Бўлиб ўтган сайловлар ҳокимият маҳаллий органлари фаолиятидаги кучли ва заиф томонларни очиб кўрсатди ва мазкур органларнинг диққат-эътиборини уй-жой, озиқ-овқат, савдо, умумий овқатланиш, соғлиқни сақлаш, маданий қурилиш, халқ маорифига тааллуқли долзарб масалаларни ҳал этишга ҳамда ёш авлодни меҳнатсеварлик, интернационализм руҳида тарбиялашга қаратди.

Кўп йиллардан буён сайловлар биринчи марта халқнинг, яъни сайловчиларнинг актив иштирокида ўтди. Сайловчиларнинг ўзи меҳнатда ибрат бўлаётган кишиларни меҳнат коллективларининг ўзида кенг муҳокама қилиб депутатликка номзодларни кўрсатдилар ва уларни ўзлари танлаб олиб овоз бердилар.

Кўп мандатли округларда сайловчилар яширин овоз бериш бюллетенларига ёзиб қўйилган депутатликка бир нечта номзодларнинг қайси бири учун овоз беришни ўзлари белгиладилар. Бу ҳақиқатдан ҳам халқ ҳокимияти маҳаллий органига сайловда халқ хоҳиш-иродасининг ифодаси бўлди, эндиликда бу депутатларга хўжалик, социал ва маънавий соҳалардаги ҳаётий муҳим масалаларни ҳал этиш ишониб топширилди.

Шундай қилиб, мамлакатимиздаги халқ вакиллиги сайлов органлари совет жамиятининг социал-ҳунар ва миллий структурасини энг яхши тарзда акс эттиради.

КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь ва июнь Пленумларининг тарихий қарорлари совет сиёсий системасини янада такомиллаштириш, социалистик давлатни янада демократиялаштириш негизи, жамият ҳаётининг барча томонларини революцион янгилаш — қайта қуриш пойдеворидир.

О. ЭШОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Рейкьявикдаги учрашувга бағишланган фильм намойиш қилинди

ТАСС мухбирлари А. Бирюков ва С. Кузнецов Лондондан хабар беради: «Рейкьявикдаги ёриб ўтиш» — якшанба куни кечқурун «Гранада» телекомпанияси Британия телевиденеиси каналларидан бири орқали кўрсатган бадиий ҳужжатли фильм ана шундай деб аталади. Фильм Вашингтонда бошланадиган олий даражадаги Совет—Америка учрашувига бағишланган.

Фильм муаллифлари экспертларнинг ёзувлари, расмий ҳужжатлар ва матбуот хабарлари асосида ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш масалаларига доир Совет—Америка музокаралари боришини батафсил акс эттиришга ҳаракат қилганлар.

Фильмда Рейкьявикдаги тарихий учрашувда Совет Иттифоқи ядро қуролларини қисқартириш ва космос ҳарбийлаштирилишига йўл қўймаслик соҳасида олисни кўзловчи аҳдлашувларга эришишга қаратилган масъулиятли ва амалий позицияни эгаллаганлиги ишонарли тарзда кўрсатиб берилган. Яқин вақтларгача АҚШ мудофаа министрининг ёрдамчиси лавозимини эгаллаб келган Р. Перл фильмни кўргандан кейин Рейкьявикда Совет томони Американинг таклифини қабул қилади, деб ўйламаганлигини ошкора эътироф этди.

Шунга қарамай, Англия фильмининг авторлари «Айни Рейкьявикдаги музокаралар ҳар икки буюк давлатга ўзларининг ядро аслаҳахоналарини дастлабки қисқартириш тўғрисидаги битим сари олиб борадиган йўлни очиб берди», деб таъкидламоқдалар.

• *Ранг-баранг олам*

ҚОҒОЗДАН ҲАМ ЮПҚА

Япониянинг «Макусита дэнки» электротехника компанияси мутахассислари қоғоз варағидан ҳам юпқа бўлган зарядланган электр батареялар ясашга муваффақ бўлишди. Бунга қаттиқ электролит ишлаб чиқаришнинг янги арзон технологияси туфайли эришилди. Унинг таркиби рубидий, мис, литий, йод, хлор ва бошқа махсус моддалар кукунидан иборат.

Оддий батареялардан фарқли ўлароқ, қаттиқ электролитдан одамлар соғлиғига зарар келтирадиган ва асбоблар ҳамда аппаратларини бузадиган моддалар ажралиб чиқмайди. Ихтиро авторларининг фикрича, бу материал онда-сондагина заряд талаб этувчи узоқ вақт ишлатиладиган батареялар яратиш учун имкониятлар очади.

«ҚУРОЛ КИМНИНГ ҚЎЛИДА!»

Испания аҳолиси ташвиш билан ана шу саволни бермоқда. Бу бежиз эмас, албатта. «Камбио-16» журналининг уқтиришича, армия хизматига янги чақирилганларнинг 39,3 проценти ва хизмат муддати тугай деб қолган солдатларнинг 42,9 проценти ичкилик ва гиёҳвандликка ружу қўйган экан. Агар армияда истеъмол қилинаётган ичкилик Испания бўйича ўртача кўрсаткичдан икки баравар кўплиги назарга олинса, унда жуда ноxуш манзара вужудга келади.

• Янги шеърлар

ШУҲРАТ
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Йиғлама, кўзингни оч

Дунёга келдингу кўзингни очмай
Биғиллаб йиғладинг, эй азиз одам!
Дунёга келмасдан дунёдан кечма,
Унчалик ёмон-мас ахир бу олам!

Бу дунё сен учун шонли бир инъом,
Инъоминг, азизим, қабул этиб ол!
Умрингга эш бўлсин омад ва илҳом,
Умрингга эш бўлсин қувонч ва иқбол!

Йиғлама, кўзинг оч, оламга қара,
Бу олам яшашга арзийди албат.
Оламда ҳали кўп битмаган яра,
Ярасига малҳам бўлолсанг шояд!

Оламни кемтиги анча-бунча бор,
Оламда қайғу-ғам кезади ҳали.
Оламда бадният, зўравон, бадкор
Адолат мулкини бузади ҳали.

Ҳали бор нурга зор ғариб кулбалар,
Ҳали бор меҳрга қонмаган диллар.
Ўзини шер билган нодон телбалар,
Ниятга етмаган ҳасратли йўллар.

Шуларнинг барчаси сени кутади,
Йўлингга интизор боқади балки.
Сен билан чаласи балки битади,
Балки ғам-аламни алмашар кулги!

Азизим, йиғлама, мурғак кўзинг оч,
Қанчалик серташвиш бўлмасин олам,
Ҳаттоки бўлса у юпун, ғариб, оч,
Бу олам меҳрига тўймайди одам!

Тўқсон, юз эшигин қоқса ҳам одам
Оламдан ўкиниб, йиғлаб кетади.
Кўзида қалқийди ёши сўнгги дам,
Яна бу оламдан недир кутади!

Бу ҳаёт шунақа: жуда ҳам ширин,
Жуда ҳам ранго-ранг, жуда ҳам гўзал.
Одамга очади кундан-кун сирин,
Шоядки бир куни бўлса муфассал!

Йиғламай дунёга келавер, эй зот,
Кўзингни катта оч, оламга қара!
Курашга чорлайди сени бу ҳаёт,
Интизор фарзанди бўлолсанг зора!!

Сабаблар

— Э ғунча, сен бунча жилмайиб
қолдинг!
— Тонг билан афсункор кулмак орзум
бор.
— Эй дарё, сен бунча йўлни тез олдинг!
— Боғу роғ, дала-қир менга интизор.
— Эй сайёҳ, сен бунча эрта турмасанг!
— Манзилга кун ботмай борайин етиб,
— Эй кучук, сен бунча ёниб ҳурмасанг!
— Қолди-ку ёнимдан бегона ўтиб.
— Эй, шамол сен бунча ёқимли, салқин!
— Димиққан кўкраклар олсин хуш нафас.

— Эй булбул, сен бунча нолон,
камтарин!
— Одамлар дард-ғамин унутса бир пас!
— Эй, хўроз, сен бунча баланд
қичқирдинг!
— Кишилар ғафлатда қолмасин дедим.
— Эй, одам сен нега оламга келдинг!
— Бу дунё жамолин очмоқ мақсадим!
— Эй, гавҳар, сен нега қиммат баҳосан!
— Билмасам, нархимни ўзинг қўйгансан!
— Эй, қуёш, сен нега кўкда танҳосан!
— Чунки сен ортиқча мени суйгансан!!!

Қуллуқ қилайлик...

Менинг сенда ишим бор,
Сенинг ҳам менда.
Бир-бировга иккимиз жуда ҳам керак.
Мен бахтимни кўраман, гўзалим, сенда,
Сен ҳам менда кўрасан бахтингни демак.

Сенсиз менга бу олам нурсиз хира, тор,
Менсиз сенга оламнинг ҳеч кераги йўқ.
Демак икков қилмасдан бир-бировни зор
Бу тақдирни олқишлаб қилайлик қуллуқ!

Беватан

Кўзини йўқотган сўраб, сўроқлаб,
Эшигин тусмоллаб топиб келади.
Қулоғини йўқотган йўлига қараб,
Адашмай боришни яхши билади.

Оёғин йўқотган ё ҳасса тутиб
Ё қўлтиқ таёқда уйга қайтади.
Хулласи, ногирон дардини ютиб,
Соғ қолган жонига шукур айтади.

Юртини йўқотган беватан одам,
Ҳам кўрдир, ҳам гаранг ва мажруҳ
чўлоқ.

Кўрмоққа кўзи йўқ, эшитса қулоқ,
Қайтмоққа оёғи қўёлмас қадам!

Беватан — бемордир. Умри ҳам калта,
Қорни тўқ бўлса ҳам кўнгли яримта!

Санъат

Кулолнинг ишига, ҳунарига боқ,
Фаҳми ҳам бир олам, зеҳни ҳам порлоқ.
Лой қориб ясайди лагану товоқ,
Бирида ош еясан, бирида қаймоқ!

Чилангар темирга беради жило,
Ҳунарин кўрганлар дейишар «бало!»
Чиндан ҳам ишлари беқиёс, аъло
Кўрганда бармоғин тишлайди доно!
Дурадгор устанинг ҳунари машҳур,

«Умрингни чўзмоқчи бўлсанг бино қур».
Дейди-ю санъатин қилади манзур!
Синч қадаб дейдики, юз йилларча тур!

Шоир-чи, тунлари бедор ўтириб,
Энг оддий сўзларга ранг ва руҳ бериб,
Жарангдор сатрлар бунёд этади,
Гоҳ яйраб, гоҳида фарёд этади.
Санъаткор қалбининг сурати — иши,
Хоҳ шеър ёлқини, хоҳ темир нақши!

ТАРИХИЙ ҚАЛЪА

● **Тарихий обидаларнинг энг машҳури Андижон қалъасидир.**

Андижон шаҳри оқ гвардиячилар ва босмачилар томонидан қамал қилинган оғир дамларда бу ерда қизил аскарлар ва инқилобчи коммунистлар паноҳ топишган.

Ана шу тарихий обида маҳаллий халқ усталари томонидан қайта тикланиб, аввалги ҳолига келтирилди. Шаҳар комсомоллари ва меҳнаткашларининг вакиллари қалъа атрофини обод қилдилар, дов-дарахтлар ўтқаздилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.

Суратда: таъмирдан чиққан қалъанинг кўриниши.

Р. АШУРОВ фотоси (ЎзТАГ).

• Спорт

ҚАЛТИСЛИКНИНГ ЧЕГАРАСИ БОР

• Каспаров—Карпов баҳсида

Испаниянинг Севилья шаҳрида шахмат тожи учун ўтаётган баҳс маррага яқинлашиб бормоқда. 20-партиядан сўнг ҳисобнинг тенг, яъни 10:10 бўлиб қолганлиги кейинги учрашувлар яна ҳам кескинроқ ўтишидан далолат эди.

Бу ерда ҳар бир ўйиндан кейин журналистлар учун матбуот конференцияси ўтказиш одат бўлиб қолди. Лекин бир шарти бор: ким ютса ўша интервью беради. Ўйин дуранг билан тугаган тақдирда эса иккала гроссмейстер ҳам ўз мулоҳазалари билан ўртоқлашади. Алоҳида-алоҳида албатта.

21-партиядан олдин А. Карпов шундай деди:

— Бу муҳим учрашув тақдирини бирон бир қўпол хато ҳал қилади...

Лекин буни кенг маънода тушунмоқ даркор. Асаблар ниҳоятда таранглашган айни чоқда узундан-узоқ вариантни тўғри ҳисоблаган ҳолда биттагина хато юришни кўрмай қолиш, цейтнотга тушиб шошма-шошарликка йўл қўйиш... мумкин-да!

Каспаровнинг айтганларидан эса рақиби оқ доналарда ўйнаётганлиги учун албатта ғалабага интилиш керак деган маъно чиқади.

21-партияда Каспаров қоралар билан тағин Грюнфельд ҳимоясига қайтди. Ҳа, фарзин гамбитида қийин ҳимояланишдан кўра мураккаб курашда юз берувчи натижани афзал билди. 14-юришгача томонлар 15-партияни такрорладилар. Шу ерга келганда жаҳон экс чемпиони суръатни бой берувчи юриш ўрнига филини ўйинга чиқарди. 18-юришдан сўнг тахтада муаммоларга тўла вазият юзага келди. Карпов навбатдаги юриши устида 25 минут ўйга толиб қолди. Каспаров зарбдаги отини чекиниш ўрнига олдиндаги яна бир ҳомийсиз хонага ташлади. Бироқ уни уриб бўлмасди —қора пиёда сурилиб бир варакайига ҳам фарзин, ҳам рухга тушарди. Бундан сўнг ташаббус жаҳон чемпионига ўтди. От оқ сипоҳларнинг ҳаракатчанлигини жудаям чеклаб қўйди. Ўз қароргоҳидан узоқлашиб кетган оқ пиёданинг кетиб қолиш хавфи туғилди.

Харифлар дастлабки 21 юришга 2,5 соат сарфлаганлари ҳолда кейинги бир соат мобайнида атиги бешта юриш қилдилар. Бу чигаллик белгиси албатта.

Қоралар ўша ажралиб қолган пиёдани ютиш учун шоҳи олдидаги ўз пиёдасини сурди. Бир томондан бу мантиқ доирасида бўлса, иккинчи томондан қора шоҳ позициясини заифлаштириб қўйди. Вазиятни чуқур чамалаган Карпов 24-юришда рухини бир оту, бир пиёдага алмаштириб, кучларини, айниқса фарзинини қулай ҳолда жойлаштириб олди.

26-юришдан бошлаб томонлар бир хил позицияни такрорлашга тушдилар. Қалтисликнинг чегараси бор-да. Қоралар моддий устунликка эга бўлсада, ютиш учун ҳаракат қилиш хавфли эди. Ўз навбатида оқлар ҳам бошқа ёққа бурилгудек бўлса ташаббусдан айрилиб қолиши муқаррарлигини сезиб турди. Шунинг учун Карпов бир позицияни учинчи бор такрорлашдан олдин 10 минутча ўйлаб харифига дуранг таклиф қилди. Каспаров кўнди. Бу воқеа 29-юришда рўй берди. Ҳисоб ҳамон тенглигича қолди — 10,5:10,5.

Энди қолган уч учрашув олдидан жаҳон чемпиони муайян афзалликларга эга. Биринчидан у икки ўйинда оқ доналарни сурса, иккинчидан якуний дуранг натижа, яъни 12:12 ҳисоби уни қаноатлантиради. Карповга эса уч имкониятдан 2 очко олиш даркор.

Хуллас, шахмат оламини яна уч йил сўраш мартабаси кимга тегишини қолган уч учрашув натижаси ҳал қилади. Бугунги 22-партияда оқ доналар Г. Каспаров ҳукмида бўлади.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

ҲИНДИСТОНЛИК ВОЛЕЙБОЛЧИЛАР МЕҲМОНИМИЗ

◆ **Дўст Ҳиндистон волейболчилари Совет Иттифоқи бўйлаб сафар учрашувларини Ўзбекистон пойтахтида бошладилар. Спортчилар мамлакатимизда ўтказилаётган Ҳиндистон фестивали программасига биноан ташриф буюрдилар.**

Ҳиндистон командаси 22 ёшгача бўлган спортчилардан ташкил топган. Улар илк беллашувни Тошкентнинг «Динамо» командаси билан ўтказдилар. Мусобақа мезбонлар фойдасига 3:0 ҳисобида тугади.

• Тарбия мавзуида

БОЛАЛАР ОЗОР ЧЕКМАСИН

Бу болалар уйида 12 — 17 ёшли тарбияси қийин ўсмирлар тарбия қилинмоқда.

Уларнинг тенгдошлари мактабларда билим чўққиларини эгаллаяптилар, турли тўгаракларда, спорт мусобақаларида фаол қатнашяптилар, пионер лагерларида мириқиб ҳордиқ чиқаряптилар. Булар ҳам шундай яшашлари мумкин эди-ку? Лекин улар назорат остидалар. Нега шундай?!

47-махсус ҳунар-техника билим юртида республикамизнинг турли областларидан келган мана шундай тарбияси оғир болалар бор. Уларнинг деярли ҳаммаси аввало майда безорилик, ўғрилик учун жойлардаги ички ишлар бўлимлари қошидаги балоғатга етмаган ёшлар билан ишлаш инспекцияси томонидан рўйхатга олинганлар.

Тошкентлик Жаҳонгир Неъматов. 13 ёшда. У Намангандаги махсус интернатдан уч марта қочган. Ҳар сафар милиция органлари томонидан қидирилган ва ушланган. Шу ёшда кўп марталаб уйдан кетиб қолиш, ўғирлик қилишга улгурган.

Қовоғи солиқ, «ичимдагини топ» бу боланинг нимадандир қаттиқ аламзадалиги, одамларга шубҳа билан, ётсираб қараши сезилиб турарди.

— Жаҳонгир, қандай қилиб бу ерга келиб қолдинг?

— ...

— Ота-онанг борми?

— Бор, онам Ойниса Неъматова институтда ишлайди. Отам Аҳрор Неъматов бизни ташлаб кетган (ҳужжатлардан маълум бўлишича А. Неъматов ҳозир Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетида ишларкан).

— Отангни ҳеч кўрганмисан?

— Ҳа, — деди бола узоқ жимликдан сўнг. — Лекин ортимдан Наманганга, кейин бу ерга ҳеч келмади...

Отаси бошқа турмуш қургач, Жаҳонгир онасига сўз бермай қўйди. У ҳафталаб мактабга бормас, кўча болалари билан кунни кеч қилар, кўпинча аллақаёқларда қолиб кетарди. Оилада ундан ташқари яна уч бола бор. Онаси ҳам иш, ҳам рўзғор ташвишлари билан бўлиб, ўғлининг тарбияси билан шуғуллана олмади. Оқибатда эса...

— Бу ердаги аксарият болаларнинг оиласида тинчлик бўлмаган. Уларнинг ота-оналари ё ажрашган ёки ички-

«Юнусобод» массивидаги 63-ўрта мактабда 5-синфгача ўқиган. Ўқиган-у, лекин ҳеч нарса уқмаган...

Бобир Каримов ўтган йили спиртли ичимлик ичиб, маст ҳолатда бировнинг «Жигули» машинасини олиб қочган. Андижон шаҳридаги 40-ўрта мактабнинг 8-синф ўқувчиси эди. У бундан аввалроқ эса Октябрь кўчасидаги овоз ёзиш биноси эшигини бузиб кириб, у ер-

болаларни махсус билим юртига юбориш ҳақидаги қарорларида эса бу болалар ғирт жиноятчиларга чиқариб қўйилади.

Жойлардаги ички ишлар бўлимлари, мактаблар педагогика коллективлари, район Советлари ижроия комитетларининг балоғатга етмаган болалар билан ишлаш комиссиялари ўз ҳисоботларида турган тарбияси қийин

ликбоз... Тўғриси, уларнинг кўплари бузилган оилаларнинг «меваси», қурбонидир, — дейди биз билан суҳбатда билим юрти директорининг ўринбосари В. Полешчук.

Ҳа, турмуш деб аталмиш дарахтга болта урилгач, дастлаб унинг ғўр меваси қақшайди. Ойниса ва Аҳрорларнинг оилавий ҳаёти мустаҳкам бўлганда Жаҳонгир шу ҳолга тушармиди? Ҳар нима бўлганда ҳам ота ўзининг оталик бурчига содиқ қолиши, оила бузилганидан кейин ҳам фарзандлари тарбиясини бир зум бўлса-да, ёддан чиқармаслиги лозим эди-ку! Икки зиёли одам — олий маълумотли инженерлар фарзанди — Жаҳонгир 13 ёшда ҳуқуқ-тартибот органларининг назоратига олинган экан, бунга биринчи навбатда улар айбдор. Жаҳонгир билан суҳбат давомида шу нарса ойдинлашдики, у битта ҳам бадиий китоб ўқимаган, биронта ҳам шеър ёдламаган, Павлик Морозов, Олег Кошевойнинг номини ҳам, қилган қаҳрамонликларини ҳам билмайди. Ж. Неъматов Тошкент шаҳар

дан 201—2 «Альфа» магнитафонини ўғирлайди. Бобир ўғирлик устида қўлга тушгандан сўнг, мактаб педагогика совети уни махсус билим юртига юбориш ҳақида қарор чиқарган. Қарорда ёзилишича, у дарсларда кам қатнашган, кўпинча уруш-жанжалларнинг ташаббускори бўлган, ёмон ўқиган. Қизиғи шундаки, дарсларни ўзлаштирмаган бола синфдан-синфга кўчаверган. Махсус билим юртида тарбияланувчиларнинг шахсий варақаларини кўздан кечирсангиз, уларнинг бирортаси ҳам бирор йил синфда қолмаганлигини кўрасиз. Ваҳолонки, уларнинг аксарияти ёмон ўқиган.

Тошкентлик Элдор Хайрутдинов, Андрей Чурсин, косонлик Раҳмон Мирзаев, ҳазорасплик Қаҳрамон Аминов ва махсус билим юртининг ўнлаб бошқа талабалари мактабда безорилик қилишлари, яхши ўқимасликларига қарамай жиддий жиноят содир қилгунларича синфдан-синфга кўчирилаверганлар. Мактаб педагогика советининг тарбияси оғир

болаларни махсус билим даргоҳларига юборишни оғир аҳволдан қутулишнинг ягона йўли, деб ўйлайдилар.

Афсуски, бу тўғри эмас.

— Таълим-тарбия ишлари; аввало оила ва мактабда яхши йўлга қўйилиши керак, — дейди Фарғона область прокурорининг катта ёрдамчиси Б. Мўминов. — Билим юрти директори тез-тез алмаштириб турилади. Ўсмирлар маълум муддат ўтиши билан оилалари бағрига қайтиш ўрнига то ҳарбий хизматга чақирилгунча шу ерда қолиб кетяптилар.

Тошкентлик Элдор Хайрутдиновнинг отаси вафот этгач, онаси ўсмирни яхши тарбиялай олмади. Бироқ у яшаётган маҳалла аҳли, жамоатчилик-чи? Мактаб-чи? Ахир «бу бировнинг боласи» дея кўз юмиб кетавериш бизнинг ахлоқимизга зид-ку?! Хўжайлилик Улуғбек Ешоновнинг отаси ўғли ўқиган мактабда ўқитувчилик қилар, Улуғбек билан бирга дўкондан пул ўғирлаган Давлетбой ва Жалгасбой Утемуродовларнинг отаси эса милиция органларида ишлар экан. Андрей Чурсиннинг онаси врач, отаси авиацияда ишлайди. Ҳаммаси ўзига тўқ, турмуш шароитлари яхши болалар.

Улуғбек Ешонов Ражаббой исмли катта ёшли безорининг гапига кириб, уйидан ойиси сандиққа яшириб қўйган 700 сўм пулни ўғирлаб чиқади.

— Кейинча пулни ахтаришаётганда олганимни ўзим айтиб бердим. Шунда отам мени ёмон урди. Жаҳлим чиқиб, уйдан қочиб кетдим, — деди у.

— Қаерга?!

— Ражаббойнинг олдига...

Болани яхши гап билан аста-секин йўлга солиш, қилмишининг нотўғри эканлигини тушунтириш ўрнига педагог ота болани қаттиқ калтаклаб, ёмон йўлга кириб кетишига сабабчи бўлган.

Билим юрти ҳузурида ўрта мактаб бор. Болалар дарсдан чиққач, ишлаб чиқариш корпуслари томон йўл оладилар. Бу ерда турли хил электр насослар ишлаб чиқарилади. Ўқувчилар фрезерчи, слесарлик каби касбларни эгаллайдилар. Ўқишни меҳнат билан боғлаб олиб бориш улар характерига ижобий таъсир кўрсатяпти. Элдор Хайрутдинов бу ерда анчагина бадиий китоб ўқиганини айтди. Онасини қийнаб қўйганлигидан афсус чекаётганлиги сезилиб турибди. Улуғбек Ешонов биз билан суҳбатлашаётиб:

— Уйимни соғиндим, — деди-ю, йиғлаб юборди.

Бу ердаги ҳар бир бола аслида қайси бир оила, қайси бир мактабдадир йўл қўйилган хатолар жабрини чекмоқда.

Арзимаган жанжал баҳона ажралиш ҳақида ариза ёзиб судга чопадиган ота-оналар, тарбияси оғир боладан қутулиш йўлларини излаётган педагоглар, маҳалла-кўй, жамоатчилик бу ҳақда ўйлаб кўришлари керак.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
Сурхондарё область маданият бошқармаси
МАННОН УЙҒУР НОМИДАГИ СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИНИНГ
10-22 ДЕКАБРЬ КУНЛАРИ
ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ГАСТРОЛЛАРИ
(Ҳамза театри биносида)

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

10, 16 декабрь соат 19.00 да
В. ВИШНЕВСКИЙ асари.
А. ҚАҲҲОР таржимаси.
«ОПТИМИСТИК ТРАГЕДИЯ»
(Фожиа)
11, 17 декабрь соат 19.00 да
А. ИБРОҲИМОВ асари.
«БИР ЎЛИККА —БИР ТИРИК»
(Драма, соат 19.00 да).
12-19 декабрда
М. ХАЙРУЛЛАЕВ асари.
«ОЛАМ СЕНИКИ»
(Комедия, болалар учун, соат 12.00 да)
Э. ВОҲИДОВ АСАРИ.
«ИСТАМБУЛ ФОЖИАСИ»
(Драма, соат 19.00 да)
13, 20 декабрда
Ж. Б. МОЛЬЕР асари.
Т. ХУЖАЕВ таржимаси
«СКАПЕННИНГ НАЙРАНГЛАРИ»
(Комедия, соат 12.00 да).
У. АЗИМОВ асари.
«БИР ҚАДАМ ЙЎЛ»
(Драма)
14, 18 декабарь соат 19.00 да.
З. ФАТХУЛЛИН,
Ш. САЪДУЛЛА асари.
С. БОБОЕВ музикаси.
«ВАТАН ИШҚИ»
(Музикали драма)
15, 21 декабрь соат 19.00 да
А. Н. ОСТРОВСКИЙ асари.
А. ТУРДИЕВ, МИРТЕМИР таржимаси.
«СЕПСИЗ ҚИЗ»
(Драма)
22 декабрь соат 19.00 да

КОНЦЕРТ

ТЕАТРНИНГ БОШ РЕЖИССЁРИ— Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби М. Т. РАВШАНОВ.
ТЕАТРНИНГ БОШ ДИРИЖЁРИ— Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби А. КАРИМОВ.
Билетлар Ҳамза театри кассасида сотилмоқда.

МУЗИКА ШИНАВАНДАЛАРИ, МАДАНИЯТ САРОЙЛАРИ, ИСТИРОҲАТ БОҒЛАРИ, КОРХОНАЛАР, ТЕАТРЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
«ПАХТАКОР» СТАДИОНИНИНГ

МАГНИТ ЛЕНТАГА ОВОЗ ЁЗИШ СТУДИЯСИ ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ КЎРСАТАДИ:

Сиз бу ердан ўзингиз ёқтирган совет ва чет эл артистлари, ансамбль ва оркестрлар ижро этган замонавий эстрада ва классик музикаларни тайёр магнит ёзувлари тарзида харид қилишингиз мумкин. Улар компакт кассеталар ва катушкаларга моно ва стерео вариантларда ёзилган. Шунингдек сизни қизиқтирган программалар бўйича ёзувлар учун олдиндан буюртмалар ҳам бериш мумкин. Студия мутахассислари сизда мавжуд бўлган эски ёзувларни тиклаб ва монтаж қилиб беришда ёрдам кўрсатишлари мумкин.

Студияга ўрнатилган аппаратуралар анча йил илгари ёзилган эски монофоник ёзувларни стереофоник ёзувларга айлантириб бериш имкониятини яратади.

Ўзингиз ёқтирган грампластинкалардан магнит лентаper ҳам ёзиб бериш мумкин.

Тажрибали овоз ёзиш режиссёрлари корхоналар, маданият саройлари, истироҳат боғлари, театрлар, спорт ташкилотлари учун спорт байрамлари ва чиқишларини, концертлар, дискотекалар, аэробика машғулотлари, ишлаб чиқариш гимнастикасини ўтказиш вақтида фойдаланиш учун сиз тақдим қилган сценарийлар бўйича зарур музика ва адабий асарларни сайлашлари ва фонограмма тузиб беришлари мумкин.

Сиз студияда овоз ёзиш ва овоз эшиттириш аппаратлари, рангли музика қурилмаларини ремонт қилдиришингиз ва улардан тўғри фойдаланиш бўйича тавсиялар олишингиз мумкин.

Студияда овоз ёзиш жараёни юқори сифатли аппаратураларда ҳамма стандартлардаги тезлик ва исталган вариантларда амалга оширилади. Студия амалга оширган ёзувларни ҳар қандай оддий ва профессионал аппаратураларда қайта эшитиш мумкин. Буюртмачининг хоҳишига кўра ёзувлар студия магнит лентасига ёки буюртмачининг магнит лентасига ёзиб ҳам берилиши мумкин.

Магнит ёзувларини, чунончи ҳақ тўлаш йўли билан почта орқали ҳам буюриш мумкин.

Бажарилган иш учун ҳақ нақд пул тариқасида ва пул ўтказиш йўли билан тўланади.

Адрес: 700027, Тошкент шаҳри, Социализм кўчаси, 21-уй. «Пахтакор» стадионининг магнит лентага овоз ёзиш студияси. Телефонлар: 41-31-23, 41-32-12, 41-24-14.

●

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МИНИСТРЛИГИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ
«СПЕЦЭЛЕВАТОРМЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТИ ВА УНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНОЛОГИК КОМПЛЕКТАЦИЯЛАШ БОШҚАРМАСИ
ТУГАТИЛДИ

Бу ташкилотларга бўлган ҳамма даъволар 1 январгача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, 2-квартал, 15-уй.

●

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА— 9/XII да Тўмарис, 10/XII да Зебуннисо.

Бутуниттифоқ медицина ва микробиология саноатининг химия-технология илмий-тадқиқот институти коллективи транспорт участкаси раҳбари А. А. Акбаровга ўғли

МИРЖАМОЛНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институти коллективи илмий ходим Ю. Ҳамидовга отаси

Олим ҲАМИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

9 декабрь, чоршанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 —Ҳар доим бўлсин қуёш! 10.20 — Ҳужжатли фильм. 10.45 — Москва ва Ленинград баянчилари ҳамда аккордеончиларининг чиқиши. 11.55 — Мультфильм. 12.15 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 16.55 — Марк Твен. Ҳаёти ва ижоди. 17.40 — Кемеровода совет музикаси фестивали. 18.15 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.05 — Ўтган йилларнинг ёқимли куйлари. 20.30 — Агар соғлом бўлай десанг. 20.45 — «Эй менинг сўнгги муҳаббатим». Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.30 — Жони Кеш куйлайди. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Футбол. УЕФА кубоги. 1/8 финал «Динамо» (Тб) — «Вердер» (ГФР).

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 — Немис тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35—Н. А. Некрасов. «Аёз бобо». 12.05 — XIII аср рус санъати. 13.10 — «Интермеццо». Бадиий фильм. 14.50 — Янгиликлар. 15.00 — Пушкин шеърияти оламида. 15.50 — Киноафиша. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 19.40 — Захи қочирилган ерлар муаммолари. 20.00 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Музикали киоск. 21.30 — Время. 22.30 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 23.15 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50—Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ота-оналарга болалар ҳақида. 8.10 — Телефильм. 16.45 — Болалар учун фильмлар. 17.30—Физика. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Рус тили менинг тақдиримда. 19.00 — Чорвадор. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ўзбекистон композиторларининг IX съездида. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.30 — «Катта йўл». Бадиий фильм.

ЎзТВ-II. 19.30 — Светофор. 20.30 — Ритмик гимнастика. 20.55 — Рассом ва китоб. 21.30 — Время. Фрунзе. 22.30 — «Совет Иттифоқи элчиси». Бадиий фильм.

Радио

БРИИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Бизга мактуб йўллабсиз 9.30 — Инсон, дин, замон. 10.15 — Биргаликда куйлаймиз. 10.40 — Қармоқ. 11.15— Юность. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 12.40 — Шеърият. 13.00 — Чорвадор. 13.30 М. Дунаевский қўшиқлари. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Гулхан» журнали саҳифаларида. 16.00 — Қизил Сариқ! Яшил! 18.15 — Қишлоқ ҳаёти. 18.30 — Ўзбекистон композиторларининг IX съездида. 19.20 — Аланга. 19.40 — Машинасозлик — юксалиш йўлида. 21.00 — Халқаро кундалик. 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Бир жуфт қўшиқ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.